D148 LK
Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

DARBININKAS

Vol. LXXXV, Nr. 35
Rugsėjis - September 15, 2000 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Panaikintos Lietuvos Prezidentūros sekretoriaus pareigos, kurias dar neseniai ėjo vienas Centro sąjungos vadovų Vidmantas Staniulis. Rugsėjo 11 d. prezidento patarėjas Darius Kuolys sakė, kad Prezidentūros sekretoriaus funkcijos perduotos trims pareigūnams - su įstatymais dirbs Teisės departamento vadovas Armanas Abramavičius, ūkinius reikalus prižiūrės Kanceliarijos vadovas Andrius Meškauskas, o bendruosius juridinius - priimamojo vedėja Violeta Sivilevičienė.

- Naujųjų mokslo metų pirmosiomis dienomis Vilniuje vykusios saugaus eismo akcijos metu, specialiais akcijos ženklais paženklintose perėjose nesužalotas nė vienas vaikas. Per akciją prie mokyklų buvo sustiprintas policijos, mokytojų bei vyresnių klasių moksleivių budėjimas. Visos perėjos prie mokyklų buvo paženklintos specialiu akcijos ženklu.

- Miškininkai prašo Vyriausybės skirti lėšų kenkėjų užpultų Dzūkijos pušynų purškimui. Kaip sakė Aplinkos ministerijos Miškininkystės ir medžioklės skyriaus viršininkas Stanislovas Žebrauskas, Dzūkijos pušynus užpuolė pušinio pelėdgalvio vikšrai.

- Heinz Fischer, Austrijos Nacionalinės tarybos prezidentas, lankėsi Lietuvoje rugsėjo 11 d. Svečias dalyvavo Austrijos parlamento parodos iš ciklo "Europos šalių parlamentai Lietuvos Seime" atidaryme bei susitiko su žurnalistais.

- Lietuvos demokratinės darbo partijos (LDDP) būstinėje Vilniuje Algirdo Brazausko socialdemokratinės koalicijos "Veikime kartu" ir Lietuvos judėjimo "Černobylis" (LJČ) koordinatorių tarybos atstovai rugsėjo 10 d. pasirašė bendradarbiavimo susitarimą. Susitarimą pasirašė Lietuvos socialde-mokratų partijos pirmininkas Vytenis Andriukaitis, LDDP pirmininkas Česlovas Juršėnas ir LJČ pirmininkas Robertas Mockapetris.

- Lietuvos Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) pirmininkas Zenonas Vaigauskas teigia, jog komisija neturėjo teisinio pagrindo neregistruoti kandidatais į Seimą trijų nacionalsocialistų. VRK rugsėjo 7 d. užregistravo kandidatais į Seimo narius vienmandatėse apygardose išsikėlusius nelegalios nacionalsocialistų partijos narius Zitą Čepulienę, Egidijų Skačkauską ir Vytautą Dargį.

- Vilniuje posėdžiavusio visuomeninio Tarptautinio tribunolo komunizmo nusikaltimams įvertinti organizatoriai dėl kaltinamosios medžiagos gausos atidėjo nuosprendžio paskelbimą iki mėnesio pabaigos. Septyni visuomeninio tribunolo teisėjai, kuriems pirmininkauja advokatas Vytautas Zabiela, ketina vėl susirinkti ir nuosprendį paskelbti rugsėjo 27 d.

KAZIO GIMŽAUSKO BYLOJE VILNIAUS TEISMAS PASKYRĖ PAPILDOMĄ EKSPERTIZĘ

Vilniaus apygardos teismas rugsėjo 11 d. paskyrė papildomą psichiatrinę ekspertizę žydų genocidu kaltinamo Kazio Gimžausko byloje.

Birželio 30 d. ekspertai nustatė, kad 92 metų teisiamasis serga psichikos liga - Alzheimerio ligos forma, dėl kurios jis negali suvokti ir valdyti savo veiksmų, todėl negali būti kviečiamas į teismą ir apklausiamas.

Tokia ekspertų išvada reiškia, kad K. Gimžauskas yra nepakaltinamas.

Pagal Lietuvos įstatymus, jeigu nusikaltimo padarymu kaltinamas asmuo serga psichine liga, jam gali būti skiriamos priverčiamos medicininio pobūdžio priemonės. Tokiais atvejais bylos sustabdomos, iki kaltinamasis pasveiks.

Lietuvoje yra buvę nemažai atvejų, kai sunkiais nusikaltimais kaltinami ir psichikos ligomis sergantys kaltinamieji teismo būdavo perduodami priverstiniam gydymui. Lietuvoje yra speciali įstaiga tokiems asmenims gydyti.

Teismo posėdyje rugsėjo 11 d. Generalinė prokuratūra pageidavo išsiaiškinti, ar nusikaltimo padarymo metu 1941-1945 metais K. Gimžauskas sirgo psichine liga ir ar dabar jam reikia taikyti priverstinio pobūdžio medicinines priemones.

Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija K. Gimžausko bylos nagrinėjimą atidėjo iki spalio 2 d. ir iki šios datos Teismo psichiatrijos ekspertams pavedė išsiaiškinti, ar praeityje K. Gimžauskas sirgo psichikos liga, jei taip, tai kokio pobūdžio, ar dabar K. Gimžauskas yra pavojingas visuomenei, ar reikalinga jam skirti priverčiamąjį gydymą.

K. Gimžausko byla buvo atnaujinta balandį, tada teismas paskyrė psichiatrinę ekspertizę.

K. Gimžauskas kaltinamas tuo, kad nacių okupacijos metais, būdamas naciams pavaldžios Vilniaus saugumo policijos viršininko pavaduotoju, myriop pasmerkė 5 žydus. Jo viršininkas tada buvo Aleksandras Lileikis, kurio bylą liepos 3 d. Vilniaus apygardos teismas sustabdė dėl blogos teisiamojo sveikatos, neleidžiančios dalyvauti teismo procese net ir per vaizdo konferencijos ryšį.

Dėl senyvo amžiaus ir sveikatos būklės K. Gimžauskas nė karto nebuvo atvykęs į savo bylos teismo posėdį. **BNS**

NUTEISTI KUNIGO RIČARDO MIKUTAVIČIAUS ŽUDIKAI

Vilniaus apygardos teismas rugsėjo 11 d. paskelbė nuosprendį kunigo Ričardo Mikutavičiaus žudikams.

Kunigo nužudymo ir jo meno kolekcijos vagystės organizatorius Vladas Beleckas teismo sprendimu įkalinamas iki gyvos galvos. Bausmę jis turės atlikti kalėjime.

Nusikaltimo vykdytojai - Ivanas Kvaskovas - nuteistas kalėti 20 metų, Artūras Daškovskis - 19 metų, Valdas Puodžiūnas - 13 metų. Teismo sprendimu, konfiskuojamas visas nuteistųjų turtas.

V. Belecko sūnėnas Rolandas Beleckas pripažintas kaltu dėl nusikaltimo slėpimo ir nusikalstamai gauto turto įgijimo ir pardavimo. Jis nuteistas kalėti pusantrų metų, tačiau, pritaikius Amnestijos įstatymą, nuo bausmės atlikimo R. Beleckas atleistas. Nuteistieji per 20 dienų nuosprendį gali apskųsti Apeliaciniam teismui.

Kunigo R. Mikutavičiaus seseriai Liucijai Kolaitienei teismas priteisė daugiau kaip 2 milijonų litų civilinį ieškinį. Civilinis ieškinys - daugiau nei 266 tūkst. litų - taip pat priteistas Kauno kolekcininkui Gediminui Damalakui.

Kauno kunigas R. Mikutavičius buvo nužudytas 1998 metų liepos 1 dieną. BNS

MAŽĖS TARPTAUTINĖSE OPERACIJOSE DALYVAUJANČIŲ KARIŲ ALGOS

Lietuvos Vyriausybė rugsėjo 6 d. pritarė Lietuvos karių tarnybos tarptautinių operacijų apmokėjimo tvarkos pakeitimui, pagal kurį tarptautinėse operacijose dalyvaujančių karių algos mažės. Iki šiol į tarptautines pratybas išsiųstiems kariams buvo mokami kur kas didesni atlyginimai nei Lietuvoje.

Kaip teigė Krašto apsaugos ministerijos Finansų ir biudžeto departamento direktorė Lina Lajauskienė, pakeitus apmokėjimo tvarką, Lietuvos karys, nepriklausomai nuo tarnybos vietos, gaus tokį patį atlyginimą, kokį gautų Lietuvoje, tik tarptautinėse operacijose dalyvaujantiems kariams bus mokami priedai prie atlyginimo už tarnybos specifiką.

Pasak L. Lajauskienės, taip tikimasi sutaupyti lėšų, nes Lietuvos kariai vis dažniau dalyvauja tarptautinėse operacijose, todėl biudžetui tai brangiai kainuoja.

Dideli atlyginimai kariams tarptautinėse pratybose buvo pradėti mokėti 1994 metais, kuomet į tokias pratybas buvo stengiamasi privilioti savanorius. L. Lajauskienės teigimu, dabar tokio poreikio nėra, nes į tarptautines pratybas vyksta profesionalūs kariai.

"Karių motyvai vykstant į tarptautines pratybas turėtų būti ne dideli atlyginimai, o noras įsigyti patirties", sakė L. Lajauskienė.

Pasak jos, dažniausiai į tarptautines pratybas siunčiami būriai po 35 karius. Tokio būrio algoms, pakeitus apmokėjimo tvarką, per pusę metų trunkančią misiją turėtų būti sutaupyta 270 tūkst. litų. Lietuva per metus į tarptautines pratybas siunčia tris būrius, todėl tikimasi per metus sutaupyti apie milijoną litų.

Omnitel Laikas

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMAS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės X-asis seimas įvyko Vilniuje š. m. rugpjūčio 15 - 20 dienomis. Dalyvavo 129 Lietuvių Bendruomenių bei Jaunimo Sąjungų pirmininkai ir rinkti atstovai iš 28 kraštų. Buvo atstovaujama Argentina, Australija, Austrija, Gudija, Belgija, Brazilija, Didžioji Britanija, Estija, Gruzija, Italija, JAV, Kanada, Karaliaučiaus sritis, Kazachstanas, Kolumbija, Latvija, Lenkija, Moldova, Prancūzija, Rusija, Sibiras, Švedija, Šveicarija, Ukraina, Urugvajus, Uzbekija, Venezuela, Vokietija. Svečių teisėmis dalyvavo Ispanija ir Naujoji Zelandija. Negalėjo atvykti atstovai iš Danijos, Islandijos ir Vengrijos.

Seimo prezidiumą sudarė pirmininkas Juozas Polikaitis (JAV) su pavaduotojais Algimantu Geču (JAV) ir Sauliumi Varnu (Australija). Sekretoriavo Edmundas Jankūnas (Vokietija), Renata Greimaitė (Rusija) ir Stasė Vaškelienė (JAV).

Į naują PLB valdybą 2000-2003 m. kadencijai buvo išrinkti Vytautas Kamantas (JAV), Regina Kučienė (JAV), Milda Lenkauskienė (JAV), prof. dr. Bronius Makauskas (Lenkija), kun. Edis Putrimas (Kanada), Algis Rugienius (JAV), Marytė Šmitienė (Vokietija), Gabrielius Žemkalnis (Australija), Laima Žliobienė (JAV). Į valdybą taip pat įeina Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas Rimas Baliulis (Vokietija). PLB valdyba pirmininku išsirinko Vytautą Kamantą, o PLB atstovu Lietuvoje - Gabrielių Žemkalnį.

Į Garbės teismą kandidatavo 12 asmenų ir buvo išrinkti: Saulius Varnas (Australija), Juozas Polikaitis (JAV), Viktoras Baltutis (Australija), Eugenijus Čuplinskas (Kanada) ir Arminas Lipšys (Vokietija). Kontrolės komisijon išrinkti Horstas Žibas (JAV), Algimantas Gečys (JAV), Stasys Dalius (Kanada) ir Rūta Žilinskienė (Kanada).

PLB seimas paskelbė įvairių rezoliucijų Lietuvos ir išeivijos reikalais. Atstovai sveikino Lietuvą, surengusią kongresą "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas", skatindami išlaikyti ir skleisti to kongreso idėjas.

Besiruošiant spalio mėn. įvyksiantiems Lietuvos seimo rinkimams, Lietuvos politinės partijos raginamos aiškiai pasisakyti, kad sieks Lietuvos kvietimo į ŠAS / NATO 2002 metais

(nukelta į 7 psl.)

MIRĖ JONAS PAJAUJIS

Šių metų rugsėjo 4 d. eidamas 81 metus Švedijoje mirė žymus rezistentas, architektas, kultūrininkas Jonas Pajaujis. Velionio pagerbimas ir atsisveikinimas vyks rugsėjo 16 d., Visbyje, Gotlando saloje. Laidoti numatoma gimtojoje Kalvarijoje, Lietuvoje.

Platesnį straipsnį apie velionio veiklą skaitykite kitame "Darbininko" numeryje.

JURGIO KAIRIO "ULTRA SKRYDIS'2000"

Rugsėjo 2 d. Kaune po pėsčiųjų Karaliaus Mindaugo tiltu garsus Lietuvoje ir pasaulyje lakūnas Jurgis Kairys savo lėktuvu praskrido ratais aukštyn. Šį skrydį, užgniaužę kvapą, stebėjo daugiau kaip 100 tūkst. žiūrovų. Skrydis buvo gana pavojingas, nes po kelių bandymų lėktuvas, nėręs po tiltu, staigiai kilo aukštyn ir galėjo sparnais kliudyti vandens paviršių. Lakūno žmona po skrydžio sakė, kad vyras žadėjo nebeskraidyti po tiltais, bet nežinia, kokios dar drąsios idėjos knibžda jo galvoje. Jurgio Kairio skrydį stebėjo ir "Formulės-1" lenktynininkas suomis Mikka Hakkinen, kurį džiaugsmingai sutiko minia. Šie du sportininkai dažnai susitinka įvairiose varžybose. Jurgio Kairio skrydį aukštyn ratais po Kauno tiltu filmavo CNN, Reuters, Rusijos ORT, Vokietijos ZDF televizijos. Skrydį tiesioginiai perdavė informacinė agentūra INNA.

Jurgis Kairys

Lietuvos aidas

AUDRIUS BUTKEVIČIUS NEGALĖS DALYVAUTI LIETUVOS SEIMO RINKIMUOSE

Vilniaus apygardos teismas nusprendė, kad Lietuvos Seimo narys Audrius Butkevičius nėra baigęs atlikti laisvės atėmimo bausmės, todėl pagal įstatymus negali kandidatuoti į Lietuvos Seimą šiuose rinkimuose. Audrius Butkevičius už pasikėsinimą sukčiauti stambiu mastu buvo nuteistas kalėti 5.5 metų, vėliau bausmė jam buvo sumažinta iki 3.5 metų. Pavasarį Vilniaus apylinkės teismas Seimo narį atleido nuo likusios bausmės lygtinai, tačiau tai nereiškia, kad jis atliko bausmę. Vyriausioji rinkimų komisija nutarė neregistruoti jo kandidatūros Širvintų - Vilniaus vienmandatėje rinkimų apygardoje. Seimo narys Audrius Butkevičius teigia, kadangi šis Seimas nepatvirtino jam inicijuotos apkaltos, todėl jis gali kandidatuoti ir į būsimąjį Seimą. Pasak Audriaus Butkevičiaus, dabar jo byla nagrinėjama Europos Žmogaus teisių teisme Strasbūre.

Lietuvos aidas

Vėjo malūnas. Žagarė, Šiaulių apskritis

MAŽDAUG PUSĖ ESTŲ NORI, KAD NEVIETINIAI GYVENTOJAI PALIKTŲ ŠALĮ

46% estų nori, kad nevietiniai gyventojai paliktų jų šalį.

Tokie duomenys gauti per visuomenės apklausą, surengtą Estijos integracijos fondo užsakymu. Jie paskelbti rugsėjo 11 d. laikraštyje "Eesti Paevaleht".

Remiantis apklausos duomenimis, 45% estų mano, kad kitataučiai nelojalūs valstybei ir neremia jos raidos.

52% mano, kad Estija nėra kitataučių tėvynė. Be to, estai nevietinius gyventojus skirsto į dvi dalis: į rusus ir užsieniečius.

Interfax-BNS

Kova su grobuonim skolintojais

Daug yra žiniasklaidoje kalbama apie negailestingus skolintojus, kurie skriaudžia pasitikinčius žmones. Dabar prie kitų vartotojų reikalais besirūpinančių grupių ir valdžios įstaigų kovoti su grobuonim paskolų davėjais prisijungė ir AARP (tai Amerikos vyresniųjų žmonių organizacija). Rūpinamasi, kad nieko bloga negalvojantį vartotoją tokie nesąžiningi paskolų davėjai gali nuvesti prie finansinio sužlugimo.

Nesąžiningi išnaudotojai skolintojai (*lenders*) spaudžia daugiausia vyresnio amžiaus žmones, kurie turi gerus namus, bet jiems trūksta grynų pinigų, skolintis užstatant savo namus. Tokios paskolos dažnai būna nepaaiškinamos, ar tiesiog apgaulingos, reikalaujančios didelių mokesčių ir procentų.

"Nesąžiningas skolinimas yra valstybinio masto krizė", yra pasakęs US Housing and Urban Development sekretorius A. Cuomo. Paprastai namų savininkai, kurie būna tokios blogos paskolos auka, norėtų pinigų namų remontams, o išeina taip, kad jų nuosavybė, kurią jie norėjo pagerinti, atsiduria pavojuje. O namas vyresniesiems dažnai yra pagrindinis turtas. Maždaug 80 proc. žmonių, sulaukusių 65 metų amžiaus ar vyresnių, turi namus.

Kritikai sako, kad didžioji dauguma nesąžiningai duodamų paskolų yra gaunamos ne bankų, kurie duoda paskolas asmenims, turintiems gerą kredito istoriją, bet institucijų, kurios specializuojasi duoti paskolas, neturintiems gero kredito. Tai vadinamos *subprime loans*. Tokios institucijos naudojasi mažumų, neturtingų ir vyresniųjų žmonių nepatyrimu, naivumu, per dideliu pasitikėjimu.

Subprime lending yra labai greitai besiplečianti paskolų davimo pramonė. 1990 metais tokių paskolų Amerikoje buvo duota tik už 25 milijardus dolerių, o 1998 m. jau buvo duota už 175 milijardus dolerių. Labai greitai išsiplėtęs tokių paskolų davimas yra dėl to, kad tai naujoviško tipo paskola ir dažnai yra mažiau kontroliuojama, negu *primemarket loan*, ir padeda vartotojams gauti paskolą bei įsigyti namus daug greičiau. Bet tuo pačiu skundai dėl tokios paskolų davimo praktikos irgi labai padidėjo. JAV Kongresas į tai yra atkreipęs dėmesį, ir jau 3 įstatymai šių paskolų tvarkymui laukia priėmimo.

AARP ir kitos vartotojų interesus ginančios grupės renka informaciją apie vyresnio amžiaus amerikiečius, kurie yra susidūrę su nesąžiningomis paskolų davimo institucijomis, ir reikalauja, kad tokie veiksmai įstatymais būtų sustabdyti.

Nors daugelis mato suktumą ir nesąžiningumą "subprime" paskolų rinkoje, bet toji rinka duoda galimybę finansiškai nepajėgiems gauti paskolas, įsigyti namus - tokios nuomonės yra vieni, bet kiti galvoja, kad lengvai paskolas duodančioji rinka yra vienas pirmyn, o du žingsniai atgal. Žingsnis pirmyn - tai galimybė lengvai gauti paskolą, du žingsniai atgal - tai nekreipimas dėmesio į nepajėgumą išmokėti paskolos. Kad "subprime" skolintojai neteisingai savo taikiniais pasirenka mažumas, neturtinguosius ir vyresniuosius – tai yra klausimas, kurį kelia federalinė valdžia. "Subprime" skolintojai sako, kad taip nėra, bet jų kritikai su tuo nesutinka. Tyrimai parodė, kad "subprime" paskolų įstaigos koncentruojasi neturtingų mažumų kaimynystėje. Nors daug gyventojų tose kaimynystėse turi gerą kreditą ir galėtų gauti žemesnio procento paskolas iš "prime" skolintojų, pvz., bankų, bet jiems yra įperšamos didesnio procento "subprime" paskolos. O tai atsitinka kad ir taip: vyresnio amžiaus žmogui reikalinga trumpalaikė 500 dolerių paskola, bet vietoj jos asmuo pasirašo aukšto procento paskolą, pvz., už 30,000 dolerių, užstatant namą. Ir dažnai pažadai, duoti telefonu, laišku ar kontraktoriaus, kuris nukreipė asmenį į tam tikrą paskolų gavimo įstaigą, neatitinka tikrovės, bet jau per vėlu – dokumentai pasirašyti. Žmogus pamato, kad nepajėgs mokėti aukštų mėnesinių mokėjimų ir turi kreiptis į advokatą. Žmonėms, turintiems finansinių sunkumų ryšium su apgaulingomis paskolomis, reikia kreiptis į advokatą, į *housing counseling service*, arba į *credit counseling service*.

Kaip išvengti suktų paskolų:

Flipping – dažnas, pakartotinas perfinansavimas nėra visada klaida, bet taktika, kurią naudoja tam reikalui sukti ir nesąžiningi skolintojai, gali reikšti žymiai padidintus mokesčius, paslėptus mokėjimus ir labai greitai didėjantį paskolos balansą.

Asset-based lending – vis daugiau duodama paskolų užstatant namo vertę, o ne žiūrint, ar paskolą gavęs žmogus turi pakankamai mėnesinių pajamų, kad galėtų užmokėti mėnesinius paskolos mokėjimus. Ir jei toks paskolos gavėjas atsilieka su mėnesiniais mokėjimais, jis gali prarasti namą.

Packing – į paskolos paketą įrašomi ir nereikalingi priedai: papildomo kredito gavimas, gyvybės apdrauda, mokesčiai už paskolą ir pan., tuo padidinant procentus ir mėnesinius mokėjimus, tuo pačiu asmuo praranda savo užstatą – namą.

Consolidating – visas skolas konsoliduojant į vieną gali būti naudinga, bet būkite atsargūs tokią konsolidaciją darydami užstatyti namą, galite jį prarasti.

Baloon payments – tai neblogos paskolos, bet su tomis paskolomis reikia būti labai atsargiems. Žmogus, pradžioje gavęs tokią paskolą, turi patogius mėnesinius mokėjimus, bet jie gali kilti ateityje. Tai ypač blogai žmonėms, kurių pajamos nekyla (*fixed income*).

Bait and switch – tai praktika, kada dokumentai, duodami užbaigiant paskolos gavimo procedūrą, yra skirtingi nuo susitarimo su paskolos davimo pareigūnu. Gali būti įjungti pridėtiniai mokesčiai, išpūsti procentai ir net neminėti didesni mokėjimai.

High-pressure tactics – didelio spaudimo telefonu iš nežinomo žmogaus, atsilankymo namuose ar paštu paskolos. Nesiduokite būti spaudžiami imti paskolą ir neturėkite reikalų su tokiu žmogumi.

A connection with a home repair contractor – jei finansuojate per finansinę įstaigą namų remonto darbus, pasirinkite kitą paskolos davėją, skirtingą nuo to, kurį siūlo kontraktorius. Nemokėkite kontraktoriui tol, kol neužbaigs remonto. Būkite atsargūs su gražiai kalbančiais žmonėmis, kurie siūlo labai daug lengvatų. Atminkit, jeigu kas nors skamba per daug gerai, tai turbūt nėra taip, kaip turi būti.

JAV LB Krašto valdybos Socialinių reikalų taryba

Parengė: ***B. Jasaitienė ir A. Šmulkštienė***

Naudotasi medžiaga iš įvairios spaudos

Nusikaltimų kreivė kyla

Vytautas Antanas DAMBRAVA

Lietuvos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Ispanijoje

* * *

Ispanijos Karalystėje esančių lietuvių turistų - legalių, o daugiausia nelegalių - atliktų nusikaltimų kreivė nesustabdomai kyla į viršų.

Pastaruoju metu krašto spauda, televizija ir radijas pradeda rimtai reaguoti į susidariusią nenormalią padėtį. Dažnėja spaudos atstovų kontaktai su Lietuvos Respublikos ambasada. Prašoma paaiškinimų apie pavienius kriminalinius nusikaltimus, klausiama kokių žygių imasi Lietuva ir kokiame lygyje vyksta konkretus abiejų policijos organų bendradarbiavimas nusikaltimų bangai sustabdyti.

Štai kelios stambiųjų dienraščių antraštės: "Lietuvių gaujos reketuoja laikinai įsidarbinusius Ribera d'Ebre srityje" (*El Pais*); "Lietuvos policija bendradarbiauja su Ispanijos policija, bandydama likviduoti mafiją Tarragonoje" (*La Vanguardia*); "Policija tardo mafijos grupuotes, reketuojančias lietuvius" (*La Vanguardia*); "Civilinė Gvardija (Kriminalinė policija) ieško vadybininko, nelegaliai sudariusio kontraktą su 25 lietuviais" (*Fortuna*); "Sulaikyti šeši lietuvių kriminalinės gaujos nariai" (*La Verdad*); "Policija sulaiko lietuvių gaują, stambiu mastu apiplėšusią dideles krautuves" (*La Verdad*) ir t.t.

Apie lietuvių vykdomus nusikaltimus ispanų policija ir teismai reguliariai informuoja ambasadą, pranešdama apie jos vykdomą akciją. Jos ryšiai su ambasada yra labai geri.

Nors nusikaltimai yra įvairaus pobūdžio, juos galima sugrupuoti į kelias pagrindines kategorijas.

1. Reketavimas. Lietuvių gaujos apiplėšia kontraktu ar net nelegaliai įsidarbinusius savo tautiečius ir iš jų atima pinigus bei kitus didesnės vertės daiktus. Suradę dirbančiuosius, jie reikalauja mokėti mokestį (net iki 800 dolerių per tris mėnesius), grasindami dirbantiesiems, o įskundimo atveju - namuose pasilikusiems šeimos nariams ar giminėms. Yra visa eilė atvejų, kuomet dirbančios moterys yra verčiamos pereiti dirbti jiems, panaudojant prievartą joms išgabenti dirbti į prostitucijos vietas.

Šio tipo nusikaltimų centrai yra prie Vidužemio jūros - ypač Andalūzijos autonominis regionas (Almeria, teritorija tarp Cordobos ir Granados), o taip pat Alcante, Murcia, Barcelonos ir Valencijos sritys. Pagarsėjusi nusikaltimų ir prostitucijos vieta yra Tore Vieja (prie Murcios).

2. Plėšimai. Vagiami automobiliai, brangios prekės (pvz., parfumerija, brangūs drabužiai, sporto avalynė ir kt.). Lietuvos nusikaltėliai užpuldinėja benzovežius, vagia benziną. Pagaunami vagys prekybos centrinėse parduotuvėse. Ne kartą plėšimai vykdyti naudojant vienos ar kitos rūšies ginklą, jėga priešinamasi policijai.

3. Prostitucija. Daug mergaičių ir jaunų moterų vietoj duotų pažadų jas įdarbinti žemės ūkyje ar restoranuose yra vežamos į prostitucijos centrus ir ten verčiamos pagal jų diktuojamas sąlygas tapti prostitutėmis. Policijai darant patikrinimą, jos įbauginamos duoti melagingus parodymus, grasinant jų ar Lietuvoje pasilikusių artimųjų gyvybei.

4. Nelegalus transportavimas. Daugelis patenka į bėdą Lietuvoje susigundę ar sugundyti spaudos skelbimais gauti darbą Ispanijoje, kuomet iš anksto reikalaujama sumokėti už kelionę nuo 300 iki 500 dolerių bei pasirašyti ant tuščio popieriaus lapo, pažadant darbą bei gyvenamąją vietą, duodant mobilius telefonų numerius, kai tikrovėje čia jų niekas nelaukia. Ne vienas man yra sakęs: "Visa Lietuva žino, kad Ispanija laukia lietuvių darbininkų'.

5. Pasų "vogimas" ir jų pardavinėjimas. Ne paslaptis, kad asmenys, kurių valstybės piliečiams reikalingos vizos įvažiuoti į Ispaniją, čia esantiems lietuviams siūlo nuo 100 iki 300 dolerių, o kartais dar daugiau už lietuvišką pasą. Daugelis kreipiasi į ambasadą, prašydami išduoti asmens grįžimo pažymėjimą. Lietuvoje paieškomi asmenys apsirūpina lietuviškais falsifikuotais pasais, kuriuos parduoda rusai ar lenkai.

Šios, sakyčiau, yra pagrindinės nusikaltimų rūšys. Be to, lietuviai žūsta eismo nelaimėse, nelaiminguose atsitikimuose. Buvo atvejis, kai brolis brolį mirtinai peiliu nužudė. Yra kaltinimų nužudymo bylose. Vienas tautietis rastas pasikoręs.

Ambasadorius Vytautas Antanas Dambrava

Visa tai nereiškia, jog visi lietuviai yra nusikaltėliai. Priešingai, yra nemažas skaičius tautiečių, kurie nelegaliai įsidarbina ir yra vietinių išnaudojami (prieš juos ispanų policija imasi griežtų veiksmų). Didesnis skaičius betgi daro rimtų, gerai dirbančių piliečių įspūdį, ir vietinių ispanų yra vertinami ir mėgstami.

Gaunasi dvigubas įvaizdis - vieni lietuviai mafijozai, chuliganai ir nusikaltėliai, kiti - laimingai ar ne taip laimingai įsikūrę, legaliai ar nelegaliai įsidarbinę lietuviai, norį pagerinti savo ekonominę padėtį ir čia sunkiai dirbą, bandydami laikytis įstatymų ir savo padėtį ilgainiui įteisinti.

Lietuviams nusikaltėliams išaiškinti ispanų valdžia teikia privilegijas tiems, kurie apie šiuos nusikaltėlius praneša policijai. Jie įgauna specialią padėtį, nors dirba nelegaliai, ir pagal įstatymą jiems negresia darbo praradimas ar jų deportavimas į savo kilmės kraštą.

Mažamečiams suteikiama ypatinga globa. Visai neseniai policijai atlikus patikrinimą viename iš "nešvariųjų" barų, buvo rasta penkiolikos metų verkianti lietuvaitė. Policija ją paėmė savo globon, susisiekė su ambasada ir pažadėjo parūpinti grįžimo bilietą pas tėvus ar gimines, jeigu ambasada užtikrins jog ši tikrai pasieks savo namus. Taigi, darosi būtinas konsulinis bendradarbiavimas su Lietuvos ambasadomis kituose kraštuose (Prancūzijoje, Vokietijoje ir Lenkijoje).

Pateiksiu dar vieną pavyzdį. Viena išsiskyrusi 31 metų lietuvė apgaulės būdu buvo nuvežta į prostitucijos centrą, tačiau nesutiko verstis šia negarbinga profesija. Policijai padarius patikrinimą, ji nesakė teisybės, bijodama pasekmių. Prie pirmos progos pabėgo pas ūkininką ir gavo darbą. Čia ji buvo Lietuvos nusikaltėlių surasta ir iš jos pareikalauta grįžti pas juos. Atsisakiusi tai daryti, jai buvo pagrasinta apsigalvoti. Vargais negalais įtikino ūkininką ją gelbėti. Tas pagaliau sutiko atvežti ją iš Granados į Madridą (500 km kelionė).

Tiek į LR ambasadą Madride besikreipiantys Lietuvos piliečiai, tiek ir policija atkreipė dėmesį apie Lietuvos spaudoje paplitusius skelbimus dėl neribotų darbo galimybių Ispanijoje. Policija kalbėjo net apie tokius provincijos laikraščius kaip, pavyzdžiui, "Kėdainių garsą". Policija taip pat sakė sustabdžiusi vieną uždarą sunkvežimį (*van*), kuriame rado "supakuotus" mažne uždususius nelegalius "lietuvius turistus".

Tai tokia panorama Ispanijoje. Nenormali padėtis turi savo akcentus: smurtą suvedant sąskaitas, mirtis, nužudymus ar nusižudymus. Policija daugelį įtariamųjų kvalifikuoja kaip nusikaltėlius - profesionalus. Šiame pranešime nekalbu apie kaskart gausėjantį "normalų" konsulinį darbą, kuris irgi tolydžio auga.

Apsvarstęs esamą padėtį, manau, kad atitinkamos valdžios

(nukelta į 7 psl.)

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINERĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamento paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: jstrimaitis@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979. E-mail: laisvesziburys@aol.com

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJĄ
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379

PHONES (718) 326 - 1282 ; 326-3150

- TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†

KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD. BROOKLYN, NY 11207
Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year $45.00. Single copy $1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Lietuvos Seimo rinkimams artėjant

"Lietuva neturi kito pasirinkimo, kaip tik gyventi pagal mūsų viziją", - per Lietuvos konservatorių partijos suvažiavimą nuskambėjusioje premjero Andriaus Kubiliaus frazėje per kraštus liejosi mėginimas įkvėpti pasitikėjimą partijos nariams.

"Šiandien kviečiu jus, bendraminčiai, į žygį, kad Lietuvoje žmonės gyventų geriau. Šie Seimo rinkimai bus vilties ir ryžto pasirinkimas, lemtingas pasirinkimas", - tą pačią dieną kairiuosius atstovus kilti į lemiamą rinkimų kovą ragino buvęs Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas.

Prieš rinkimus vertėtų atidžiau įsiskaityti į partijų programas, nors, kaip ir galima spėti, retas tą darys. Linksmai galėtų nuteikti Valstiečių partijos pažadas įteisinti naminės degtinės varymą (ne visiems, o tik išskirtiniam sluoksniui - ūkininkams). Bet, pavyzdžiui, socialliberalų ketinimai pakeisti Lietuvos konstitucinę santvarką kelia ne juoką, o šiurpą.

Lietuvos krikščionių demokratų partijos rinkimų programoje "Tarnauti Lietuvai" žadama sukurti krikščioniškais principais besivadovaujančią darnią, dorą, pasiturinčią visuomenę. Krikščionys demokratai, pasmerkę prostituciją ir pažadėję jos nelegalizuoti, tikina, kad jų pagrindinis tikslas - sudaryti Lietuvos žmonėms sąlygas gyventi saugioje valstybėje, sukurti tvirtą, darnią šeimą, suteikti vaikams šiuolaikinį išsilavinimą, turėti mėgstamą tinkamai apmokamą darbą, turiningai leisti laisvalaikį, turėti patikimų socialinių garantijų.

Išanalizavę, ką gero valstybei nuveikė per ketverius valdymo metus, priėję išvadą, kad 2000-ieji yra lūžio metai, ekonomika pradeda kilti, Lietuvos konservatoriai žada "didinti naujosios ekonomikos vaidmenį, skatinti įsisavinti ir diegti naujas, pažangias technologijas, rūpintis ne bankrutuojančiomis įmonėmis, o sąlygomis geroms įmonėms klestėti".

Konservatoriai daug dėmesio skiria informacinės visuomenės kūrimui. Kitos partijos tik abstrakčiai užsimena, jog reikia plėsti kompiuterizavimą, interneto prieinamumą, o konservatoriai šiuo požiūriu bent rodo suvokimą, kad Lietuva bus pasmerkta skurdui, provincijos atsilikimui, jei nesuspės į pašėlusiu greičiu lekiantį visuotinės kompiuterizacijos traukinį.

Rinkėjų valia atrakinti partijoms trokštamo Seimo vartus. Tačiau prieš tai politikams dar teks pristatyti ir populiariai išaiškinti rinkimų programas. Sudėjus jas į vieną krūvą išeitų keli itin įspūdingi pažadų tomai.

Žinoma, nedaug žmonių pasistengs paskaityti ir išnagrinėti partijų rinkimų programas. Greičiausiai renkamasi bus pagal principą, kurį trumpai ir taikliai yra apibūdinęs profesorius Edvardas Gudavičius: "Kokia ta mūsų demokratija. Per rinkimus atkeršijama buvusiai valdžiai, tikintis, kad nauja bus geresnė". Taigi kokios galime tikėtis naujos valdžios? Kaip ji pakeis Lietuvos raidą?

Nuo Žiogo iki Žvaigždės

Pokalbis su ***Sigitu GEDA*** *apie* ***Bronių KUTAVIČIŲ***
(Vieciūnuose ant suoliuko, prie Nemuno)

* * *

- Sigitai, kaip prasidėjo tavo bendradarbiavimas su Broniumi Kutavičiumi? Kas jus rišo?

- Dabar jau gal geriau tiktų klausti: kas jus andai rišo, prieš trisdešimt dvejus metus, nes beveik tiek metų prabėgo nuo mūsų pažinties. Netiesiogiai gal anksčiau vienas apie kitą šį bei tą buvome girdėję. Aš buvau lyg ir "daug žadantis poetas"... Tada apie mane sklido tokios kalbos, bet labai greitai nutilo. Kaip sykį suformulavo tada tai jau tikrai garsus poetas: "Jam buvo per daug žadėta..." Kas domėsis tais laikais, tegul susiranda A. Baltakio recenziją anuometinėje "Pergalėje". Draugai visada atsiranda ne iš tos pusės, iš kur lauki. Taip ir Bronius. Jis paskambino 1967-ųjų rudenį, ką tik buvo įvykusi jo vokalinio ciklo "Avinuko pėdos" perklausa, ir ten panaudotas vienas mano eilėraštis, berods "Giesmė apie Būtį", ar "Giesmė Būčiai". Tai toks pereinamosios iš "Strazdo" į kitas poemas (1972 metais pasirodžiusias knygoje "26 rudens ir vasaros giesmės") stilistikos kūrinėlis. Bronius jį labai išgyrė. Berods kavinėje "Kregždutė" (buvo tokia už Šv. Petro ir Povilo bažnyčios...) išgėrėme daug Anykščių vyno, neatsimenu – vyšnių ar serbentų. Buvo dar ir jo žmona Vilma, labai išprususi ir nuoširdi moteris (jau daug metų, kai mirusi...), berods jiedu dar neturėjo vaikų. Dabar jau vyresnysis sūnus Tomas – skamba kaip kompozitorius ir atlikėjas.

Labai seniai. Daug kalbėjom apie muziką, poeziją, knygas. Netgi apie savo... protėvius! Atleisk man, Viešpatie, (ar mums) visas tas kalbas.

Viena mintis iš to ilgo vakaro man išplaukia, jos neatsižadu. Kalbėjau, esą kitas garsus poetas be reikalo į Visatos centrą išstūmė žmogų – iš tiesų mes esame "žmogeliai" (pasikartojantis įvaizdis mano jaunų dienų raštuose!). Mus valdo, vedžioja už nosies, vilioja, monija, kvailina etc. kažin kokios kitos didelės jėgos Visatoje. Žodžiu, tokia buvo "mistika ir metafizika". Neoficialiuose būreliuose per rankas keliavo J. Girniaus "Žmogus be Dievo", Heideggeris, Berdiajevas, Rozanovas, Faulkneris... Bronius jį labai mėgo, savaip suprato ir interpretavo. Gražu būdavo paklausyt.

Po to buvo kitas netikėtas susitikimas – ant suoliuko prie buvusio "Pergalės" kino. Vaikščiojau su dideliu portfeliu, visur nešiojausi poemos "Ledynas baltas kaukaspenis" rankraštį. Radau ten sėdinčius Kutavičius. Bronius klausia: "Gal turi ką parašęs?" Sakau, turiu, tik negaliu duoti. "Jei nori, tai skaityk". Jiedu ilgokai skaitė ir – čia pat susižavėjo. Taip smulkiai gal ir nereikėtų šios istorijos pasakoti, bet gal įdomu tiems, kurie gilinsis į "Panteistinės oratorijos" atsiradimą, t.y. sukūrimą. Visas tekstas – iš ten, pataisytos, regis, tik dvi eilutės: "Kad dar labiau galėčiau jus – pajust – alksnį sniegą – vasaros krauju..." Tai andainykštės antrosios psalmės (taip tada vadinosi) pabaiga.

Oratorijos perklausa įvyko tuometinėje Valstybinėje filharmonijoje, žmonių buvo tiesiog prisigrūdę. Nei muzikos, nei teksto niekas nenorėjo priimti. Didžiuma buvo šokiruoti, šiurpiai šokiruoti. Bendrą nuomonę, atrodo, geriausiai suformulavo velionis liaudies kompozitorius Jonas Švedas. Šaukė išblyškęs, tam karšty beveik "iškritęs iš veido":

- Ar aš, Kutavičiau, ar jūs abu durniai?!

Tikroji oratorijos premjera įvyko po daugelio metų. Dabar šis kūrinys laikomas etapiniu; 1970-ieji - moderniosios lietuvių muzikos atskaitos taškas (žr. Jūratės Landsbergytės studijas), niekas dėl to nesiginčija. Bet tikroji pradžia, deja, buvo toksai "išsidurnijimas".

- O kodėl galėjo 1970 metais Lietuvoje būti parašytas toks kūrinys?

- Todėl, kad... buvo tokie žmonės. Gal dar todėl, kad, tiesą sakant, nelabai suvokėm tai, ką darom. Visada juk kiši nagus, kur nereikia. Pats nežinau – kodėl. Matyt, kažkas buvo išnokę ir Lietuvoje. Dabar tai jau aišku, dabar daugelis pastebėjo: veikia tam tikras sinchroniškumas. Beveik dėsnis. Bent jau Europos kultūroje. Atgal atsigręžus, dabar geriau matyti: senosios muzikos ir poezijos "rekonstrukcija" tuo metu prasidėjo ir kitur. Daug kur bėgta nuo vadinamųjų romantizmo reliktų. Bėgo ir kūrėjai, ir atlikėjai.

Poetas Sigitas Geda su šeima V. Inčiūtės nuotr.

Žinoma, dabar aišku, kad prieš rekonstrukciją privaloma archeologija, kitaip sakant archeologiniai kasinėjimai, bėgimas į antiką ir archaiką. Tai pats bendriausias principas. Tas sinchroniškumas ne itin ką paaiškina. Mat ir jaunas sakydavau, pavyzdžiui, apie akmenis: jei akmuo tūkstantį metų guli vienoj vietoj, tai apsamanoja savaip, tos samanos ypatingos... Dabar čia gal sakytume "regioninis koloritas", ar koks nors "identitetas".

Pagal viską, "Panteistinė oratorija" neturėjo būti Lietuvoje parašyta, bet atsitiko kitaip. Atsitiko taip, kad ji buvo suprasta ir pripažinta tik prieš 10-15 metų, dabar jau atsistojo ar atsigulė į vietą ir... samanoja kaip modernioji klasika.

- Koks Broniaus ryšys su literatūra?

- Jis visą laiką daug skaitė. Jeigu gerai pamenu, Vilma (žmona) dar daugiau skaitė, pati rašė eilėraščius. Vyrams daug ką moterys pasufleruoja... Turi uoslę geroms eilutėms. Iš lietuvių labai mėgo Maironį. Faulknerį jau minėjau. Didelis impulsas tada mums buvo Kawabata. Pasitikrinau – Yasunari Kawabata (1899-1972) gavo Nobelio premiją 1968 metais, jo knygos sklido rusiškai ir lenkiškai. Šiandien lyg ir pamirštas, o galėtų prisiminti bent jau feministiškai nusiteikusi visuomenė. Mat jis ne kartą pabrėžė (ir to principo laikėsi) "moteriškosios" estetikos svarbą, pats jos kanonų paisė. Japonų kultūra turi samurajų – vyriškąją, ir šią, minėtąją, tradiciją, dar iš dešimtojo amžiaus. Užsimenu apie tai dar ir todėl, kad viena Broniaus muzikinės stichijos pusė, gal net svarbesnioji, turi tų bruožų, kurie tradiciškai buvo siejami su moteriškąja estetika. Tam tikras, tam tikro charakterio subtilumas, rafinuotumas, polinkis į smulkų raštą, ornamentavimą ("siuvinėjimas kryžiuku"). Šis, man pačiam svarbus bruožas išryškėjo kitoje jo oratorijoje pagal mano žodžius – "Paskutinės pagonių apeigos"; ji buvo kuriama 1975-1976 metais. Teisybės dėlei reikėtų prisiminti kiek anksčiau sukurtą "Mažąjį spektaklį" (ligi šiol mane žavi kukli ir stilinga anuometinio R. Smetonos ekranizacija, eilėraščius ten skaito ir vaidina aktorė N. Gelžinytė). Tai jau irgi tolima istorija.

Papildant ankstesnįjį klausimą – daug kas negalėjo tada atsirasti. Pavyzdžiui, nuo jaunumės Bronius turėjo "maniją" sukurti operą "Strazdas" (pagal mano poemą), rašė, improvizavo, užsidegęs visur vaikščiojo (pavyzdžiui, į anuometinį Operos ir baleto teatrą, pas vyresnybę, pas režisierius, pas dainininkus). Iš visur buvo vejamas... Tada sugalvojom operą vaikams "Kaulo Senis ant geležinio kalno". Atliko M. K. Čiurlionio

(nukelta į 6 psl.)

Kagėbistų apsuptyje Lietuvoje, 1986 m.
JUOZAS KOJELIS 5

(pradžia nr. 31)

Tiesa, išvažiuojant iš miesto, pastebėjau su milicininkais kalbantį sovietinių dokumentinių filmų kūrėją Verbą, kuris ne vieną kartą lankėsi ir pas mus, Kalifornijoje, demonstruodamas filmą apie Dariaus ir Girėno skrydį per Atlantą. Kaip paaiškėjo vėliau, jis irgi skubėjo į Kauną mūsų ekskursijos stebėti. Milicija jį sulaikė už eismo taisyklių pažeidimą.

Diena buvo graži, tik iš vakarų kilo juodas debesis. Privažiavome ir sustojome prie Kauno marių. Kai panorėjau fotografuoti, pastebėjau, kad kažkas atsitikę su fotoaparatu. Nutariau įdėti naują juostelę. Kai tvarkiau aparatą, draugas Kapočius prisėlino ir mane iš abiejų pusių nufotografavo. Paskui tos nuotraukos pasirodė "Gimtajame krašte", ir jos tapo "Akiračiams" svarbiausiu įrodymu, kad aš važinėjęs Lietuvon su komunistų ekskursijomis. Kai grįžau Amerikon ir išryškinau iš aparato tada išimtą juostelę, pasirodė, kad manoji buvo išimta ir visai kita įdėta su nufotografuotais nepažįstamais žmonėmis ir keistais objektais. Neabejoju, kad tai kagėbistų darbas.

Tęsėme kelionę į netolimą Kauną, o dangus grėsmingai apsiniaukė. Aš autobuse garsiai kalbėjau: "Ne, ne, lietaus nebus. Turi būti graži diena. Po daugelio metų grįžtu į savąjį Kauną, turiu jį gerai apžiūrėti", o širdyje troškau, kad prapliuptų lietus. Ir dar nespėjus sustoti prie Baltijos viešbučio, kur turėjo būti mūsų laikinoji būstinė, prapliupo baisus lietus su vėju. Visi keleiviai, ir draugas Kapočius, nėrė į viešbutį, o aš į savo giminaičio automobilį ir pirmyn į gana tolimas Kleboniškių kapines. Joks automobilis mūsų nesivijo ir žinojau, kad laikinai iš KGB apsupimo ištrūkau. Gi tos dienos sekimo "suvestinėje" nr. 803 rašoma:

"Išlipęs iš autobuso, "Kumov" kartu su kitais turistais pasuko į Lenino prospekto pusę. Puškino g-vės ir Lenino prospekto kampe jį sutiko anksčiau minėtas "Žigulių" 32-66 LLL vairuotojas (...)".

Iš visos dienos sekimo "suvestinės" man aišku, kad aprašymas laiko tarpo nuo mano dingimo prie Baltijos viešbučio ir grįžimo vidurdienį pietums padarytas ne iš tiesioginio stebėjimo, o iš vėliau surinktų duomenų.

Prie brolio kapo išbuvau tik 10-12 minučių, nes vis dar lijo, o lietsargio neturėjome ("suvestinėje" rašoma – 1 valandą), pas Makauskus išbuvau nemažiau 10 minučių, nes šeimininkas norėjo pakalbėti apie mano brolius ir seseris, kuriuos gerai pažino ("suvestinėje" sakoma – 2 minutes); tada Makauskas palydėjo iki kito adreso ir grįžo namo, o mes vėliau nuvykome dar į vieną vietą. Abi vienuoles, o per jas ir trečią, pakviečiau kitą dieną sutartą valandą atvykti į Vilniaus "dolerinę parduotuvę".

Bevažinėjant Žaliakalnyje, pasirodė saulutė, ir mes pasukome į Rotušės aikštę Senamiestyje. Bernardas Brazdžionis buvo paprašęs aplankyti Maironio muziejų ir pažiūrėti, ar bibliotekoje yra išeivijos rašytojų knygų. Dabar "suvestinė" yra pilnesnė negu priešpiet, nors kai kurios svarbios detalės praleistos. Nuvykę kiek pavaikščiojome aikštelėje, apžiūrėjau Maironio paminklą, krautuvėles, bet mano akį staiga patraukė maždaug aikštės viduryje trys uniformuoti milicininkai. Išeivijoje ėjo kalbos, kad dauguma milicininkų net Kaune lietuviškai nekalba. Panorau patikrinti. Vairuotojui pasakiau palaukti, o pats greitai nužingsniavau prie uniformuotųjų. Tarp jų du jauni, vienas vyresnio amžiaus.

- Atsiprašau, nors esu kaunietis, bet daugelį metų gyvenu Amerikoje ir nebegaliu susiorientuoti, kur čia yra Maironio muziejus. Senais laikais žinojau. Su turistine ekskursija esu atvykęs į Lietuvą, - kalbėjau, žiūrėdamas į Maironio muziejų. Daug lietuviškai plepėjau, stebėdamas jų veidus. Man buvo aišku, kad jaunesnieji lietuviškai nesuprato. Vyresnysis mandagiai paaiškino ir parodė. Muziejaus tarnautojas, mačiau, maloniai nustebino mano apsilankymas, buvo labai malonios, viską aprodė, atsakinėjo į klausimus, pademonstravo muziką Maironio eilių žodžiams, atidarant vienas duris. Tik kiek nejaukiai pasijuto, kai paklausiau apie išeivijos rašytojų knygas. Kažką parodė. Bet kai konkrečiai paminėjau Brazdžionį, kuris prieš karą buvo šio muziejaus direktorius, bandė aiškinti, kad jo knygos esančios antrajame aukšte, bet dabar ten negalima užeiti. Kada nors kitą kartą. Žinojau, kad tai uždraustas vaisius ir jos niekuo dėtos.

"Kumov atsiklaupė prie Maironio kapo, o vairuotojas toje pozoje jį nufotografavo". *Suvestinė nr. 803*

Paskui užėjome į katedrą, nusifotografavau prie Maironio antkapio katedros sienoje. Maironio bareljefas išlikęs, bet jo eilėposmelis po bareljefu išdaužytas, nebeišskaitomas. Dar kiek pasibastę, grįžome į "Baltijos" viešbutį pietums. Verba, kurį Vilniuje pralenkėme kalbantį su milicininkais, sutiko su priekaištu: "Tai ką, lankei intelektualus?" Mačiau, kad manęs buvo pasigedęs. Atsakiau: "Norėčiau parodyti padarytas nuotraukas, galėtumėte matyti su kuo bendravau". Nuotraukų padaręs buvau ir Maironio muziejaus viduje.

(nukelta į 4 psl.)

■ Per susitikimą rotušėje su žydų vadovais Izraelio ministras pirmininkas pareiškė, kad žlugus taikos deryboms su palestiniečiais, jis imsis tvarkyti Izraelio vidaus problemas.

Šiaurės Airijos parduotuvėse buvo rasti keturi padegamieji užtaisai. Policija rugsėjo 11 d. įspėjo parduotuvių savininkus būti budrius ir saugotis. Užtaisai buvo rasti sostinės Belfasto, ir dar trijų miestų parduotuvėse.

■ Rugsėjo 10 d. Taline pasibaigusi tarptautinė Jungtinėse Tautose (JT) neatstovaujamų tautų organizacija paragino Rusijos valdžią "nedelsiant pradėti derybas su oficialiais Čečėnijos respublikos Ičkerijos atstovais". Kaip pažymima konferencijos rezoliucijoje, abi šalys turi pasinaudoti "kompetentinga tarptautinių organizacijų (JT, Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo organizacijos, Europos Tarybos) ir jų įgaliotų neutralių taikos palaikymo misijų pagalba".

■ Per Britanijos pajėgų puolimą bazėje, kur maištininkai įkaitais laikė šešis karius, žuvo septyniolika Siera Leonės sukilėlių grupuotės "West Side Boys" narių bei nelaisvėn paimtas jų vadas, pranešė šios Vakarų Afrikos valstybės ministras. Įkaitai per operaciją buvo išlaisvinti. Britanijos gynybos štabo viršininkas seras Charles Guthrie spaudos konferencijoje Londone sakė, kad abi pusės patyrė nuostolių, plačiau nekomentuodamas.

■ Pietinio Švedijos miesto Malmės centre sprogimas rugsėjo 10 d. suniokojo mėsainių kioską, kuris yra maždaug už 30 metrų nuo Švedijos ministro pirmininko Goran Persson namų, pranešė vyriausybės atstovė spaudai. Pasak atstovės spaudai, sprogimas G. Perssono nepažadino.

■ Prancūzijos degalinėse ir sandėliuose rugsėjo 10 d. buvo nuimtos paskutinės užtvaros - taip baigėsi savaitę trukę protestai dėl aukštų degalų mokesčių. Šalį suparalyžiavusi blokada sudrebino ir ministro pirmininko Lionel Jospen vyriausybę.

Kiekvienam žmogui sava tamsybė

Thomas MERTON

Julien Green kuria glaudžiai susipynusių prieštaravimų pasaulį: jaunuolis, visų laikomas pamaldžiu, tačiau nepadorus. Nešvankaus senio mirtis, "numarginta lotyniškomis maldomis". Šiurpus puritonas, visiems primenantis savo paskutinę valią, savo garbingą sąžinę, apdovanotas baugiu įžvalgumu. Jis pilnas neapykantos, tačiau ar gali būti, kad jis galiausiai pasirodys esąs teisus?

Nuolatinis netikrumas: ar tai, kas absoliučiai blogiausia, privalo netrukus įvykti?

Ar tai, kas šiurpiausia, turi galiausiai pasirodyti esą tiesa?

Tai, kas blogiausia, niekada nėra absoliučiai tikra, ir vis dėlto ilgainiui blogio galimybės viena po kitos tampa tikros, o mus apima galutinis netikrumas – neišsprendžiamas nei knygose, nei šiame gyvenime, – paskutinis klausimas: ar gali paaiškėti, jog ir paskutinė siaubinga galimybė – prakeikimas – nuo pat pradžių buvo tikras dalykas, primestas nepermaldaujamos valios?

Siaubingai lengvai vyksta gundymas, – ne todėl, kad jo trokštama, bet, ko gero, dėl to, kad tai yra dalis nepermaldaujamos schemos, nuo kurios neįmanoma pabėgti.

Nepermaldaujamas šio baimės pasaulio nuoseklumas!

Sapnas, košmaras pasižymi tokiu pačiu nuoseklumu, kol nepabundame. Galima sakyti: "Galų gale juk *visa tai jis išgalvojo*!" Tačiau paskui vis vien klausiame, ar tai ką nors paaiškina. Galbūt?.. Jis meistriškai sugeba palikti mus su tuo kankinančiu klausimu, kuris yra ir jo paties kančia.

Koks tas klausimas? Išgelbėjimas, prakeikimas? O gal tai klausimas: *kas yra rimta? Ko iš tikro reikia rimtai paisyti?* Kokia rimtumo prasmė? Kuo reikia suabejoti? Ką atmesti kaip nerimta? Ar apskritai yra *kas nors rimta?* Ar yra *kas nors nerimta?* Tai, ko gero, pačios tikrovės klausimas. Šitaip jis sukuria tą šiurpią nuoseklią tikrovę, kur viskas gali būti rimta, labai rimta, gyvybiškai rimta. Gali pasirodyti, kad kiekvieno žolės stiebelio virptelėjimas vėjui pučiant buvo toks rimtas, jog nuo jo priklausė visas tavo likimas.

Ar likimas yra rimtas dalykas? Regis, jis tuo neabejoja.

Kartais aš klausiu savęs, ar Greeno kaltės jausmas, jo gėda dėl kūrybinio talento – tam tikra prasme didžiai religinė gėda, tarytum vienam Dievui būtų leistas *bet koks* kūrybiškumas, - ar visa tai nepaskatina jo suabejoti pačia tikrovės sąranga? Ar ir "tikrovė" yra tik netikros grindys virš neaprėpiamos tuštumos?

Savo talentu jis įsivilioja žmones į nuodėmės pasaulį, talentas paskatina jį juos prakeikti. Ar ir kūrybiškumas yra suvarpytas griovimo strėlių, mat jis kyla iš Eroso, o Erosas irgi kunkuliuoja mirtimi? Bet jeigu mums rūpi šis klausimas, jis gimdo stiprų nepasitikėjimą pačiu Dievu. Jis pakužda siaubingas analogijas. Jis, regis, mėgdžioja tai, ką Dievas gali daryti su savo kūrybine galia. Jei Jis kuria – ar tik tam, kad sunaikintų? Čia mums atsiveria menininko dilema, iškylanti Greeno kūryboje: savo kūrybinio talento baimė, pagunda nepasitikėti savojo meno keliamu pavojumi, nes jis nė akimirką neįstengia pamiršti, kad kūrybiškumo šaknys glūdi Erose.

Ar tai religijos, ar magijos pasaulis?

Religijoje yra, turėtų būti magiškos galios, tačiau ji turi būti perkeista, atmainyta, išvaduota iš netyrųjų dvasių, švari, laisva.

Žinome, jog niekad nesame visiškai laisvi nuo magijos, nuo apsėdimo. Manyti, kad religiją galima visiškai apvalyti nuo apsėdimo, - tai vienu ypu nuplėšti jos visą rimtumą (kol Dievo Dvasia mūsų neišvaduos iš savų apsėdimų).

Tačiau kai viskas rimta, greičiausiai nėra nieko rimta: mat rimtumas – sąlygiškas dalykas. Sunaikinti santykius – vadinasi, sunaikinti rimtumą.

Green santykį padaro nepermaldaujamą.

Baisu, kaip šiame pasaulyje dalykai "laikosi vienas kito".

Aistrų siautulys, liepsna liepsnoje, malonumo ugnis, išsirangiusi voratinkliais ir pynėmis, pasaulis, susisukęs gūžtą virpančiame amžinos ugnies tinkle, aistra, aistra, aistra!

Massa damnata, prakeiktos masės nuoseklumas, kur viskas garma žemyn į pragarą ir niekas iš tikro neišsigelbsti: nei kalvinistas su savo niūriu nusistatymu, jog kiti turį būti prakeikti, nei nepakanti kunigo valia, jog visi būtų buvę išgelbėti sakramentu, *ex opere operato* – nes toks kunigo darbas.

Bet kur gi jie?

Ar pakanka to, kad jie trokštų būti išgelbėti?

Aubrey Beardsley. *Tanhoizerio sugrįžimas į Veneros kalną*

O kad to trokštumei, ar privalu kruopščiai apriboti save *iki kelių rinktinių dalykų, kurie laikomi rimtais?* Ar visa kita reikia ignoruoti? Kitaip sakant, ar išsigelbėti – tai atmesti galimybę, kad gali būti prakeiktas?

Ar tada rimtai svarstyti prakeikimo galimybę reiškia pražūtį?

Bet kaip dar kitaip elgtis? Kaipgi *nežiūrėti* į viską rimtai?

(Pagalvokite apie nenusakomą populiariosios religijos trivialumą, kur prakeikimo galimybės daugiau niekas rimtai nebepaiso!

Tada išsigelbėti – vadinasi, išsivaduoti iš rimtumo!

Pasinerti į absurdišką ir šėtonišką apsimestinio pamaldumo, *kičo*, Saint Sulpice'o lengvabūdiškumą! Arba į nuolat užsiėmusių ir optimistiškų grupelių euforiją!)

Taigi, jei savo valia negali klastoti tikrovės ir ją valdyti, esi pražuvęs, - o jei gali primesti tikrovei savo maniją (o ne leisti, kad tikrovė pati lyg manija apimtų *tave*), ar tai reiškia, jog esi dvigubai pražuvęs?

Šios knygos klausimas, gilesnis klausimas, yra pati tikrovės prigimtis.

Nepermaldaujamas nuoseklumas. Ar tikrovė ir nuoseklumas – tas pats?

Jo kuriamo pasaulio "tikrovė" sudaryta iš nuoseklumo, tačiau realaus pasaulio tikrovė nėra nuosekli.

Nuoseklumo pasaulis yra teisingumo pasaulis, teisingumas nėra paskutinis žodis.

Virš nuoseklaus ir logiško teisingumo pasaulio egzistuoja nenuoseklus nelogiškas pasaulis, kur niekas "nesilaiko vienas kito", kur teisingumas savo prakeiksmu nieko nenubloškia į jam skirtą tamsybę. Nenuoseklus pasaulis yra gailestingumo karalystė.

Pasaulis gali būti "nuoseklus" tiktai be *Dievo*.

Jo laisvė jam visad kels nenuoseklumo grėsmę – kartu su netikėtomis dovanomis.

Dievas, įspraustas į mūsų pasaulio schemą, kad padarytų ją rimtą ir nuoseklią, *nėra Dievas*.

Nereikia rimtai paisyti tokio pasaulio, nereikia rimtai paisyti tokio dievo. Jeigu tokio dievo "nėra", be jokios abejonės, toks nebuvimas yra palaima.

Rimtai jo paisyti – tai pasiduoti apsėdimui, abejonei, magijai, o paskui pabėgti arba mėginti pabėgti nuo jų savo valia, apsisprendimu viską grįsti sutartinai parinktais "dalykais", kurių reikia rimtai paisyti", nes jie "išgelbsti", nes jie yra "jo reikalai".

(Atkreipkite dėmesį, kad net ir ateizmas rimtai paiso tokio nuoseklumo dievo.)

Tačiau gailestingumas įsiveržia į magijos ir teisingumo pasaulį ir apverčia aukštyn kojom šį tariamą nuoseklumą. Gailestingumas yra nenuoseklus. Todėl jis yra komiškas. Jis mus išvaduoja iš tragiško į manijas linkusio pasaulio rimtumo, kurį sau "susikūrėme", pasiduodami savoms manijoms. Tiktai gailestingumas gali mus išvaduoti iš mūsų beprotiško nusistatymo būti nuosekliems – iš tos siaubingos geismo, godulio, pykčio ir neapykantos samplaikos, kurie mus suplaka krūvon lyg kokią tešlos masę ir visus drauge pašauna į orkaitę.

Gailestingumo neįmanoma apraizgyti manijų voratinkliu.

Gailstingumas nėra tai, apie ką žmogus apsisprendžia galvoti – ko jis pasiryžta "rimtai paisyti", iš tiesų pasiduodamas jam lyg manijai.

Neįmanoma būti apsėstam gailestingumo!

Tai yra vidinė gailestingumo paslaptis. Jo neįmanoma suderinti su manija, su prievarta. Jis išvaduoja iš visų sustabarėjusių ir deterministiškų struktūrų, kurias magija stengiasi primesti tikrovei (arba kurias mėgina primesti mokslas, magijos kūdikis)!

Gailestingumo neįmanoma nusipirkti iš anksto nustatytais veiksmais, formaliu apsisprendimu elgtis nuosekliai.

Nuoseklus yra įstatymas. Malonė nėra "nuosekli".

Kryžius yra prieštaravimo ženklas – sugriaunantis Įstatymo, Imperijos, kariaunų, kruvinos aukos ir apsėdimo rimtumą.

Tačiau magai ir toliau atsigręžia į Kryžių, vedami savų tikslų. Taip, ir jiems jis yra prieštaravimo ženklas: šiurpi religinio mago šventvagystė, *kai jis priverčia Kryžių prieštarauti gailestingumui!* Tai išties galutinis krikščionybės gundymas! Sakyti, jog Kristus užrakino visas duris, niekam nedavė jokio atsakymo, viską sutvarkė ir pasišalino, palikęs visą gyvenimą įkalintą šiurpiai nuoseklioje sistemoje, už kurios viešpatauja *rimtumas* ir *prakeikimas*, o viduje – nepakenčiamas išgelbėtojo lengvabūdiškumas, – ir nepaliko nė mažiausios vietelės dieviško gailestingumo laisvės slėpiniui, kuris vienintelis yra iš tikro rimtas ir vertas, kad jo būtų rimtai paisoma.

Vertė Rūta Tumėnaitė

Kagėbistų apsuptyje Lietuvoje, 1986 m.

JUOZAS KOJELIS 5

(atkelta iš 3 psl.)

Po pietų vėl atsiskyriau ir ėjau aplankyti savo alma mater, Vytauto Didžiojo Universiteto didžiųjų rūmų. Ten žmonių nebuvo, tik kiek atsilikęs ėjo kažkoks darbininkas. Aukštieji universiteto laiptai apgriuvę, matyt nuo anų laikų neremontuoti. Viduje išbuvau neilgai. Laiptais užlipau į buv. Humanitarinių mokslų fakulteto patalpas. Kažkaip nykus vaizdas. Kai išėjau, "darbininkas" tebebuvo netoli. "Suvestinėje" parašyta, kad nebuvau stebimas, ką dariau viduje.

Labai norėjau pamatyti Laisvės alėjos pradžioje buv. Ateitininkų namus. Rūpėjo pažiūrėti, ar tebėra išlikęs virš pagrindinio įėjimo puošnus ateitininkų ženklas. Nuėjau. Ženklas išlikęs, tik kryžius ženklo centre išdaužytas. Žinojau, kad esu sekamas, be to, priešais buv. Ateitininkų namus (dabar komunistų partijos institutas?) yra Sovietų saugumas. Kiek nejauku, bet iš gatvės vidurio padariau dvi išniekinto ateitininkų ženklo nuotraukas. Paskui nuėjau prie Laisvės alėjos fontano. Saulėta ir šilta popietė. Pilna alėja žmonių. Aplink fontaną ant baseino sienelės sėdi žmonės. Nužiūrėjęs tarpelį prie simpatiškai atrodančios jaunos poros su 4-6 metų mergyte prisėdau ir aš. Prakalbinau, pasakiau pavardę, kad esu atvykęs iš Amerikos, kad čia prieš 46 metus baigęs universitetą. Abu žiūrėję nustebę. Tada vyras pasakė: "Mes girdėjome apie Liną Kojelį, kuris dirba pas prezidentą Reiganą. Ar esate jam giminė?" "Esu jo tėvas", atsakiau. Jie išpūtė akis, tarsi būtų pamatę kitos planetos gyventoją. Pasikalbėjome valandėlę ir atsisveikinome.

Su visa grupe aplankėme Čiurlionio muziejų ir Velnių muziejų ("suvestinėje" vis pažymima, kad, kol viduje, nebuvau sekamas). Atitrūkęs dar nuėjau prie buv. Teisių fakulteto ir nusifotografavau prie memorialinės lentos, užbėgau į Įgulos bažnyčią, kuri paversta vitražų muziejumi, ir vėlai vakare grįžome į Vilnių. Tos dienos suvestinė užbaigta taip: *"Iki 22 val. "Kumov" iš viešbučio neišėjo, sekimas buvo nutrauktas"*.

Esi kunigas?

Vieną vakarą neprisimenu iš kur grįžau į "Lietuvos" viešbutį gan vėlai. Vestibiulis buvo pilnas žmonių. Palengva slinkau per minią, žvalgydamasis pažįstamų, ir staiga mane sustabdė kun. Pranas Račiūnas. Pasisveikinome. Jis pažiūrėjo į lubas ir pradėjo kalbėti:

- Žinoma, čia gal ne vieta apie tai kalbėti, bet aš noriu paprašyti, kad grįžęs į Ameriką įspėtum kun. Pūgevičių, kad neremtų kunigų ekstremistų. Jie savo veikla Bažnyčiai daro žalą. Ne atvira kova, bet ramia diplomatija šiandieninę bažnyčią reikia stiprinti.

- Gerai, gerai, aš tą padarysiu. Grįždamas sustosiu New Yorke ir su Pūgevičiumi pasimatysiu. Kaip Jūs, Pranai, laikotės? – užbaigiau pokalbį.

Atsisveikinome. Kunigą Račiūną pažinojau. Pirmą kartą apie jį išgirdau, kai su okupuotos Lietuvos vyskupų delegacija atvyko į Eucharistinį kongresą Philadelphijoje. Po kongreso jis atsiskyrė nuo delegacijos ir išvyko į Romą. Ėjo visokios kalbos. Po kurio laiko jis atvyko į Los Angeles ir apsigyveno kaimynystėje, Santa Monikoje, pas savo mokslo draugą Kazimierą Černiauską. Abu buvo marijonai. Černiauskas pateko į Vakarus, vėliau išėjo iš kunigystės, bet pasiliko Katalikų bažnyčioje. Šiuo metu Santa Monikoje atsirado buvęs pranciškonas, kuris išėjo iš katalikų Bažnyčios ir aršiai prieš ją kovoja, nors tebesiskelbia esąs katalikų kunigas. Apsigyvenęs kaimynystėje kun. Račiūnas aplankė ir mus. Daug kalbėjome apie Lietuvą ir Lietuvos Bažnyčią. Pasisakė rašąs mokslinį darbą apie Bažnyčios kovą prieš provoslaviją carų okupacijos gadynėje. Dalį rankraščio vėliau atnešė. Man atrodė, kad rimtas mokslinis darbas. Žmona papasakojo apie savo seserį

"Paveikslas buvo atidengtas."

Jadvygą, kuri dabar gyvena Vilniuje, prieš karą buvo įstojusi į Vargdienių seserų (dabar Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seserų) kongregaciją. Jos vienuoliškas vardas Crucifixa. Kun. Račiūnas apie ją žinojo. Pasakė, kad dabar ji esanti *magistra*, slaptų noviciačių ruošėja, dirbanti Aušros Vartuose. Bet su juo pokalbį viešbutyje nutraukiau, nes mintyse prabėgo klausimai: kaip jis žinojo, kad aš esu Lietuvoje? Kaip jis žinojo, kad šiuo metu būsiu vestibiulyje? Ar jam neįsakyta taip kalbėti? Pagalvojau, gal kagėbistas stovi šalia, ir jis turi taip kalbėti.

Kitą dieną sutikau kitą kunigą

Po pusryčių su sesers anūku išėjome pasivaikščioti. Aš staiga panorėjau aplankyti Aušros Vartus. Laiptais užlipau į koplyčią. Paveikslas buvo atidengtas.

(bus daugiau)

Sveikatos kertė

Depresija

(pradžia praeitame nr.)

Manijos, arba bipolinio sutrikimo simptomai:

- neįprasto "pakilimo" jausmas, euforija ar dirglumas;
- mažesnis miego poreikis;
- didesnis nei įprasta poreikis kalbėti, arba pojūtis, kad negalite nustoti kalbėjęs;
- išsiblaškymas, t.y. dėmesys pernelyg lengvai nukrypsta į nesvarbius išorinius dirgiklius;
- minčių antplūdis arba pojūtis, kad mintys greitai bėga;
- darbai, kurie turi blogas pasekmes (per didelės išlaidos, lytinių santykių nesaikingumas, netinkamai panaudotos investicijos);
- didybės jausmas;
- didelės veiklos planavimas (mokykloje, darbe, visuomenėje) arba jausmas, kad reikia skubėti.

Pasireiškus bent 4 iš šių simptomų, įskaitant pirmąjį, ir jiems tęsiantis daugiau kaip savaitę, yra pagrindo manyti, kad tai manijos priepuolis.

Kaip sužinoti, ar sergate depresija?

Žmonės, kuriems yra depresinių sutrikimų, turi tam tikrus, mažiausiai 2 savaites trunkančius, simptomus, pasireiškiančius beveik kasdien visą dieną.

Visuomet būna bent keli iš šių požymių:

- susidomėjimo netekimas tais dalykais, kurie anksčiau buvo malonūs;
- liūdesio jausmas, bloga nuotaika, nusiminimas.
- nuolatinis nuovargio jausmas, jėgų išsekimas;
- vietos neradimas, nesugebėjimas ramiai nusėdėti;
- kaltės ir nepilnavertiškumo jausmas;
- apetito, svorio padidėjimas arba sumažėjimas;
- mintys apie mirtį ar savižudybę;
- mąstymo, susikaupimo, atminties ar apsisprendimo problemos;
- miego sutrikimai (nemiga arba per didelis mieguistumas);

Kartu su depresija dažnai pasireiškia ir kiti fiziniai ar psichologiniai simptomai:

- galvos skausmas;
- skausmai kitose vietose;
- virškinimo sutrikimai;
- lytinės problemos;
- pesimizmas, beviltiškumas;
- nerimas, susirūpinimas.

Kaip atpažinti sergantį depresija?

Depresija sergantis žmogus atrodo susenęs, nuvargęs, neryžtingas, nusivylęs, apimtas baimės. Ligoniai esti išblyškę, jų rankos baltos, kartais pamėlusios. Veide atsispindi kančia. Lūpos sučiauptos, jų kampai nusileidę, antakiai suraukti. Į klausimus atsakinėja lakoniškai, su pauzėmis, atodūsiais. Balsas tylus, monotoniškas, liūdnas. Jie skundžiasi liūdesiu, sunkumu ant krūtinės, nemiga, nerimu, nuolatiniu nuovargiu. Mintys atrodo sunkios. Juos vargina nepilnavertiškumo, kaltumo jausmas. Mano, kad nėra prasmės gyventi, kad gyvenimas pilkas, o jis pats tik našta artimiesiems, todėl dažnai kyla mintys apie savižudybę. Ligonių judesiai būna sulėtėję, jie nejudrūs. Kartais nerimas, susijaudinimas, neramumas gali būti ryškesni už liūdesį ar slopinimą, o nuotaikos pakitimai maskuojami tokių papildomų simptomų kaip irzlumas, alkoholio vartojimas, įvairios baimės ar somatiniai negalavimai. Dažnai būna miego sutrikimų. Pacientai arba ilgai neužmiega, arba atsibunda anksti, arba keliasi kelis kartus per naktį. Dienos metu jaučiasi nepailseję. Sutrikus apetitui ligoniai atsisako valgyti. Juos kamuoja sunkumas pilve, pykinimas, kartais vėmimas. Neten ka svorio. Dažnai užkietėja viduriai. Būdingi ir seksualinės sferos sutrikimai: susilpnėja seksualinis potraukis, sutrinka menstruacijos, vyrams susilpnėja potencija. Gali būti įvairaus pobūdžio galvos, kaklo, pečių, kojų, viso kūno skausmai, pasitaiko lygiųjų raumenų spazmų, imituojančių apendicitą, cholecistitą. *(pabaiga kitame nr.)*

Gėrimai

Rabarbarų gėrimas

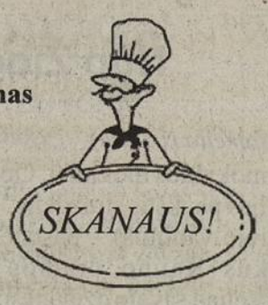

Smulkiai supjaustytus rabarbarus sugrūskite mediniu šaukštu, užpilkite šaltu virintu vandeniu ir 10 min. palaikykite. Po to perkoškite. Pasaldinkite dirbtiniu medumi, įdėkite truputį imbiero ir cinamono.

(Gėrimo nedarykite labai rūgštaus, kad nereikėtų dėti daug medaus).

* * *

Morkų sulčių gėrimas

Išspauskite 0,5 litro morkų sulčių.

Įpilkite litrą virinto, citrinos sultimis ir dirbtiniu medumi arba fruktoze paskaninto vandens.

Įberkite truputį smulkiai sumalto cinamono ir imbiero.

Mūsų palikuonys bus panašūs į neandertalietį?

Britų mokslininkų nuomone, šiuolaikinis žmogus regresuoja neandertaliečio link, bent jau jo laikysena. Nuolatinis sėdėjimas – dieną biure prie kompiuterio, vakare prie televizoriaus keičia laikyseną – nugara apvalėja, o pilvas storėja. Greitai niekas nebevaikščios stačias. Nors vyrai ir stengiasi paslėpti storą pilvą dėvėdami siauras kelnes, tačiau dažnai gaunamas priešingas efektas. Prieš dvejus metus nutukusių Didžiosios Britanijos vyrų buvo 4% daugiau, nei prieš šešerius. **NewsUSA**

Lietuvos Respublikos Prezidentas su žmona Alma sveikina jaunuosius vyčius, kurie lankėsi Lietuvos Vyčių Seime, vykusiame liepos 27-30 d. Los Angeles. Antroje eilėje (pirma iš deš.) stovi jų vadovė, L.V. vicepirm. Anna Marie Sluzas-Berger L. Stukienės nuotr.

2000 m. metinis visuotinis ŠALFASS-gos suvažiavimas

Metinis visuotinis 2000 m. ŠALFASS-gos suvažiavimas įvyks **2000 m. lapkričio 18 d., šeštadienį**, *Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont., Kanadoje.* Tel.: 416-532-3311.

Suvažiavimo pradžia - **11:00 val. ryto.**

Pagal ŠALFASS-gos statutą, suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai, sporto klubų pirmininkai ar jų įgaliotiniai, ŠALFASS-gos rinktieji bei skirtieji pareigūnai ir ŠALFASS-gos garbės nariai.

Patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuviai, besidomį sportiniu judėjimu.

Smulkios informacijos pranešamos ŠALFASS-gos sporto klubams ir ŠALFASS-gos pareigūnams. Organizacijos ar asmenys, norintieji gauti smulkesnių informacijų ar pateikti pasiūlymų, prašomi kreiptis į ŠALFASS-gos centro valdybos pirmininką Audrių Šileiką, *150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7, Canada.* Tel.: 416-767-6520. Faksas: 416-760-9843. E-mail: hrc@idirect.com

Sporto klubai, ŠALFASS-gos pareigūnai ir sporto darbuotojai prašomi visu rimtumu atsižvelgti į mūsų sportinio gyvenimo gyvybinius reikalus ir pasistengti suvažiavime gausiai dalyvauti.

ŠALFASS-gos centro valdyba

Miego trūkumas trumpina gyvenimą

Vis daugiau žmonių skundžiasi prastu miegu. Blogai miegoję naktį, jie greitai pavargsta, prastai susikaupia, negali našiai dirbti, yra dirglūs, mieguisti. Užsitęsus tokiai savijautai, galima susirgti. Amerikiečiai nustatė, kad miego trūkumas gali sukelti insultą, širdies ligas ar vėžį. Jei miegate tik šešias valandas per parą, mirties rizika padidėja net trečdaliu. Miego trūkumas, kaip ir per mažas fizinis aktyvumas ar piktnaudžiavimas alkoholiu, trumpina gyvenimą. Be to, pavargus padidėja nelaimingo atsitikimo rizika. Yra sukurti nauji vaistai, kurie turi mažiau pašalinių poveikių nei iki šiol nemigai gydyti vartoti benzodiazepinai, prie kurių priprantama. **NewsUSA**

Amerikiečiai politikai Chicagos lietuvių gegužinėje

Vasarai jau visiškai artėjant į pabaigą, kas nenori dar papramogauti gamtoje? Vieną tokių pramogų – gegužinę prie Pasaulio Lietuvių Centro Lemonte rugpjūčio mėnesio paskutinį sekmadienį surengė Illinois valstijos Lietuvių respublikonų lyga (arba – lietuviai respublikonai).

JAV Kongreso narė iš 13-sios rinkiminės apylinkės (viduryje) ir Illinois lietuvių amerikiečių respublikonų lygos veikėjai Pranas Jurkus (kairėje) ir pirmininkas Anatolijus Milūnas per respublikonų gegužinę rugpjūčio 27 d. Lemonte

Ed. Šulaičio nuotr.

Tai politiškai itin aktyvūs mūsų tautiečiai, kurie remia vieną iš dviejų Amerikoje esančių pagrindinių partijų – respublikonus. Šiai politinei mūsų tautiečių organizacijai jau senokai vadovauja veiklus vyras Anatolijus Milūnas, gyvenantis Downers Grove, IL, miestelyje. O jos vadovybėje matome nemaža ir kitoje lietuviškoje – kultūrinėje ar visuomeninėje veikloje besireiškiančių lietuvių.

Tad į šią gegužinę susirinko nemažas būrys žmonių, kurie po netoliese esančioje koplyčioje atlaikytų pamaldų panoro pabendrauti su savo draugais ar pažįstamais. Šį kartą buvo matyti ir vienas veiklus respublikonų partijos darbuotojas iš Detroito – Jonas Urbonas, kuris, nepaisant metų naštos, dar nepasiduoda ir aktyviai dalyvauja politikoje. Kuomet neseniai Philadelphijoje buvo pravesta respublikonų partijos konvencija, šis mūsų tautietis buvo vienas iš oficialių delegatų Michigano valstijos delegacijoje. Kiek žinoma, tik Michigano valstijos delegacijoje, be jo, dar buvo vienas mūsų tautietis. Tuo tarpu kitose valstijose iš lietuvių tarpo jokių delegatų nesimatė. Net ir Illinois valstijoje lietuviai čia negali patekti.

Į gegužinę atsilankė ir vietinių amerikiečių žymesniųjų respublikonų partijos narių, užimančių rinkimų būdu laimėtas pozicijas. Jų tarpe buvo Judy Topinka, Judy Biggert ir kt. Žinoma, čia sukinėjosi ir Illinois valstijos gubernatoriaus respublikono George Ryan asistentė etniniams reikalams Pat Michalski.

Beje, reikia pažymėti, kad aukščiau minėtoji Judy Biggert šį lapkritį kandidatuoja perrinkimui į JAV kongresą iš 13-to kongresinio distrikto.

Ed. Šulaitis

Lietuvos krepšininkams pasisekė

Rugpjūčio 27 d. iš Ispanijos Lietuvon sugrįžo vyrų krepšinio olimpinė rinktinė, kuri ten žaidė dviejuose keturių valstybių turnyruose. Jeigu pirmame iš jų mūsiškiams nekaip pasisekė ir jie teužėmė trečiąją vietą, tai paskutiniame - Lietuvos ekipa, nors ir sunkiai, tapo turnyro nugalėtoja.

Pirmame susitikime lietuviai įveikė Turkiją 79:67. Kaip žinome, pirmame turnyre Huelvoje mūsiškiai turkams pralaimėjo dviejų taškų skirtumu 64:66.

Turnyre Valijadoldide Lietuvos ekipa finale nugalėjo ir šeimininkus ispanus 91:89. Pirmame kėlinyje ispanai pirmavo net 14 taškų skirtumu ir pergalė prieš juos buvo pelnyta per paskutiniąsias sekundes. Šiose rungtynėse daugiausia taškų pelnė Šarūnas Jasikevičius (24), Andrius Giedraitis ir Tomas Masiulis (po 14). Trečią vietą šiame turnyre užėmė Turkija, kuri įveikė Graikiją 71:61. Iš viso Ispanijoje Lietuvos krepšininkai praleido 10 dienų ir per tą laiką sužaidė 5 rungtynes. Čia prie komandos prisijungė ir vienas iš trenerių, amerikietis Donn Nelson, kuris lietuviams yra talkinęs Barselonos ir Atlantos olimpiadose. Jis su krepšininkais parskrido į Vilnių.

Po trumpos treniruočių stovyklos Kaune Lietuvos olimpinė komanda rugsėjo 4 d. išskrido į Australiją.

Pačioje olimpiadoje mūsiškiai pradės varžybas susitikimu su Italija rugsėjo 17 d. Tada dar žais su Prancūzija, JAV, Kinija ir Naująja Zelandija. Kitoje grupėje varžysis: Rusija, Angola, Kanada, Australija, Ispanija, Jugoslavija. Į ketvirtfinalį pateks po 4 stipriausias komandas. Būtų gera jų tarpe matyti ir mūsiškius.

Ed. Š.

Mokslo naujienos

Gaivinančiuose gėrimuose esantis kofeinas tarnauja ne šių gaminių skonio pagerinimui, bet tik didinant prieraišumą prie jų. Tokią išvadą padarė John Hopkins Universiteto Baltimorėje mokslininkai, ištyrę 25 suaugusių kolos gėrėjų įpročius. Pasirodė, kad tik 2 iš jų sugebėdavo atskirti kofeino turinčias ir neturinčias gėrimo rūšis. Savanoriai ragavo 50 gėrimų, pusė kurių neturėjo kofeino, o kituose šios medžiagos buvo tiek, kiek yra dedama į įprastus gaivinančiuosius gėrimus. Daugelis žmonių nepajusdavo jokio skonio skirtumo. 1998 m. amerikiečiai išgėrė 15 bilijonų skardinių Coca cola ir kitų panašių gėrimų; 70% tų gėrimų buvo kofeino. Populiariausiems JAV dekafeinuotiems gėrimams - "Coca cola Classic" ir "Pepsi", teko vos 5%. Jeigu kofeinas nepagerina gėrimo skonio, kam tada jis išvis yra dedamas? Mokslininkai mano, kad gamintojai deda į savo gaminius kofeiną vien tam, kad žmonės įgytų prieraišumą šiems gėrimams. Grupė pastebėjo, kad vaikams, kuriems nustojama duoti gerti kofeino turinčius gėrimus, pradeda reikštis abstinencijos simptomai. JAV Nacionalinė gaivinųjų gėrimų asociacija pasmerkė tokias išvadas, tvirtindama, jog "buvo tirta per mažai žmonių ir pačiame tyrime per mažai mokslo". Kompanija "Coca Cola" nuo komentarų susilaiko.

Ne viskas iš to, kas rugsėjo mėnesį nukris ant žemės iš kosmoso, bus dangaus dulkės. Virš šešių tuzinų bankrutavusios Iridium sistemos palydovų laukia savo eilės, kada bus išjungti ir pašalinti iš savo orbitų. Iridium LLC nuo 1997 m. į 780 km aukštį pakėlė iš viso 88 palydovus, sveriančius po 550 kg ir skriejančius šešiomis orbitomis, aprėpiančiomis žemę nuo vieno ašigalio iki kito. Pirmajai pasaulinei palydovinio mobilaus telefono ryšio sistemai reikėjo mažiausiai 66 palydovų, kiti 22 buvo palikti atsargai. Sistemos operatorius Motorola negali jos paprasčiausiai išjungti. Palydovai skrieja taip žemai, jog jų skrydį reikia nuolat tikslinti, kad jie nepabėgtų iš vos 4 m skersmens antžeminių stočių antenų matymo lauko. JAV dabar yra norima per 25 metus iš kosmoso pašalinti visus nebeveikiančius palydovus. Kosmose susikaupusios šiukšlės jau ne vieną kartą kėlė pavojų amerikiečių daugkartinio naudojimo erdvėlaiviams. Motorolai teks nuleisti į žemę tik 74 iš 88 palydovų, nes likę 14 jau yra nebevaldomi, todėl juos teko palikti likimo valiai. Veikiantys palydovai nukris Ramiajame vandenyne.

Norėdami atkreipti dėmesį į tai, kokį pavojų kelia susidėvėję Sibiro naftotiekiai, vokiečių "žalieji" surinko 50 tonų ištekėjusios naftos ir atgabeno ją savo šalies politikams. Gamtosaugininkai iš organizacijos "Greenpeace" mano, kad didžiausios rusiškos naftos vartotojos - Vokietijos politikai ir naftos biznieriai irgi turi prisiimti dalį kaltės už ekologinę katastrofą. Jų vertinimu iš pasenusių rusiškų naftotiekių į aplinką patenka apie 5% jais transportuojamos naftos - tai atitinka 15 milijonų tonų kasmet arba po tokį kiekį, kuris 1989 m. išbėgo iš prie Aliaskos krantų avariją patyrusio tanklaivio "Exxon Valdez" kiekvieną dieną.

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

Teisybę atpažinkim ir su ja gyvenkim!

Daug skaitytojų rašo ir džiaugiasi, kad moka rašyti, kiti kritikuoja ir džiaugiasi, kad gali kritikuoti. Aš esu nei rašytoja, nei kritikė, tik skaitytoja ir bandau tiesą atpažinti ir su ja gyventi.

Perskaičius Antano Musteikio "Istorinius pakaruoklius", apsidžiaugiau, kad dar yra kilnių žmonių, kurie karžygiškai, teisingai, nebijodami jokių kritikų ir grasinimų rašo spaudoje. Tie visi tikri įvykiai įvyko mano jaunystėje. Ir tos visos gyvenime išgyventos datos, kurios daugiau kaip per 60 metų pradėjo išdilti, staiga atgijo. Pergyvendama praeities įvykius, šaukiu: "Kokia tu brangi esi mūsų motina – žemė Lietuva, krauju ir motinų ašarų nuplauta!"

Todėl jaučiu didelę pareigą savo ir savo žilagalvių draugų vardu padėkoti p. Antanui Musteikiui už karžygišką darbą!

Kas liečia kritikus, labai man sunku ir graudu buvo suprasti, ko jie kabinėjasi prie teisybės? Gal nepatiko rašymo stilius? Ar kam paskaitos turinys užlipo per sunkiai ant mozolių? Ką darysi – ką sakysi! "Kas galva tai protas", mama sakydavo.

Teisybę sakant, kad būtų labai sunku surasti nors vieną lietuvių šeimą, kuri būtų nenukentėjus vienu ar kitu būdu nuo raudono ar rudo amaro. Mes užmiršt padarytų skriaudų negalim – tik dovanoti galim!

Baigdama savo mintis, savo ir daugumos žilagalvių brolių ir sesių vardu prašom Aukščiausiojo, kad jis palaimintų Jūsų gyvenimo kelius! Daug daug sveikatos p. Musteiki! Rašyk, rašyk! Pasaulyje yra daugiau popieriaus ir rašalo, negu kritikų ir turtų!

Su pagarba,

Elena Sakienė-Sluder
Littleton, Colorado

Nematomi žmonės gali tapti realybe

Amerikiečių mokslininkai rado būdą, kaip kelioms minutėms padaryti odą permatomą. Keičiant šviesos sklidimo kryptį, audinyje įmanu sukurti laikiną „langą", pro kurį gydytojai galėtų iki tam tikro gylio pažvelgti į žmogaus vidų. Tikima, kad šis atradimas kada nors padės daug tiksliau nustatyti tokias ligas kaip odos vėžys.

Žiurkėnų ir žiurkių odos lopinėliai po įvairių cheminių medžiagų įšvirkštimo būdavo beveik permatomi daugiau negu dvidešimt minučių. **NewsUSA**

RigaVen Travel, Inc.
We provide complete Travel Services
VACATIONS - TOURS - CRUISES
WITH PERSONAL RECOMMENDATIONS
and always competitive fares to
RIGA -- TALLIN -- VILNIUS
with
FINNAIR
LUFTHANSA - SAS
OR OTHER CARRIERS
"Call for Details"
INESE ZAKIS
136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706
Tel. 631-665-4455 Fax 631-665-6164
1-800-291-8311
E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

VILTIS - Hope
LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

SEPTEMBER, 2000 PICKUP LOCATIONS

Tues. Sept. 12	Kennebunkport, ME	12-1 pm
Thurs. Sept. 14	Brocton, MA	3:30-5:30 pm
Fri. Sept. 15	Lowell, MA	12-1 pm
Fri. Sept. 15	Lawrence, MA	2-3 pm
Fri. Sept. 15	Nashua, NH	4-5 pm
Sat. Sept. 16	Worcester, MA	12-3 pm
Tues. Sept. 19	Norwood, MA	6-7 pm
Wed. Sept. 20	Cape Cod, MA	3:30-5 pm
Thurs. Sept. 21	Putnam, CT	1-2 pm
Thurs. Sept. 21	Providence, RI	4-5:30 pm
Sat. Sept. 23	Waterbury, CT	9:30-11 am
Sat. Sept. 23	Hartford, CT	12-2 pm
Thurs. Sept. 28	Albany-Schenectady, NY	7-8 pm
Fri. Sept. 29	Binghamton, NY	9-10 am
Fri. Sept. 29	Scranton, PA	12-2 pm
Fri. Sept. 29	Frackville, PA	5-6 pm
Sat. Sept. 30	Philadelphia, PA	9:30-11 am
Sat. Sept. 30	Brooklyn, NY	2-5:30 pm
Sat. Sept. 30	Bridgeport, CT	7-8 pm

Konteineris iš Bostono iškeliauja spalio 2 d.

Nuo Žiogo iki Žvaigždės

(atkelta iš 3 psl.)

mokyklos mokiniai. Operą "Žalias paukštis strazdelis" (taip turėjo vadintis) – pastatė J. Vaitkus Kauno dramos teatre. Vėliau savaip džiaugėsi: "Gerai, kad ne profesionalai atliko! Profesionalai būtų tik sugadinę!"

Iš muzikos, kurios sykiu klausėmės ir kuria jis labai žavėjosi, prisimenu man Ž. Mikšio iš Paryžiaus atsiųstą plokštelę – Takemitsu ir Messiaenas, "Vingt regards de'l Enfant Jesu", "Catalogue d'oiseaux"...

Regis, kad jis pirmiau susidomėjo japonų, nei senąja indų muzika.

Beje, domėjimasis Rytais tik papildė ir praplėtė anuometinę mūsų kūrybą (pridurkime dar senovės Kiniją, Babiloniją). Tiesą sakant, ko nors išskirtinio, "nebūto" čia tikrai nebuvo. Lietuvoje šitas skliautas, akiratis, horizontas jau buvo suvoktas amžiaus pradžioje – Čiurlionio, Vydūno laikais. Europoje tuo sirgta dar anksčiau. Čia būta tik kažin kokių, gal irgi sinchroniškai veikiančių idėjų, suaktualėjimo į amžiaus pabaigą, - beveik tie patys dalykai, tie patys impulsai. Iš pradžių tai atrodo tik "tavo vieno atradimai", paskui pamatai, jog ir kitas "tuo pačiu kaltu meškerioja". Tarkim, kokia nors Jeruzalės vartų idėja (turiu galvoje pagal užsakymą parašytą Broniaus kūrinį "Jeruzalės vartai"). Užmojo, noro kalbėti Senojo ar Naujojo Testamento dvasia būta jau septintajame dešimtmetyje, tose pačiose panteistinėse psalmėse: "...vėlyvos kregždės! Psalmių Dovydo žolėtas balsas eglių ūksmėje..." (III). Tai kas, kad "užsakymas", tai kas, kad vėliau! Pradžia jau buvo ten, kaip sakoma, sėkla jau pasėta...

- O C.G. Jung tada buvo populiarus Lietuvoje?

- Taip, daug kas skaitė, komentavo. Bet pramaišiui – su E. Meletinskiu, V. Toporovu, V. Ivanovu, J. Greimu, M. Gimbutiene, J. Derrida... Velionis Č. Kavaliauskas yra pavadinęs mane "galingo archetipo poetu". Tai čia gal labiau tiktų Petrui Repšiui ir Broniui Kutavičiui. Jų kūryba – reliktinė, iš kažin kokių vos suvokiamų "atsargų".

- Tada jau buvo "Pasaulio medis"?

- Pirmasis freską padarė Petras. Bronius gal kokiais 1983 metais sako: "Noriu parašyti tokią muziką, duok tekstų". Man su juo būdavo lengva dirbti - todėl, kad jis prašo jau gatavų daiktų. Kitiems, būdavo, per "panevalią", pagal schemą turi rašyti, skiemenis skaičiuoti, ir vis vien neįtinki...

Tada kelias naktis nemiegojau, paskui paskambinau ir sakau: "Broniau, poezijoj negali būti specialaus medžio... Čia medis auga "iš pačios kalbos". Nieko sau! Žodžiai – kaip medžio luobas, kraujas, žievė... Bronius jau, regis, turėjo nusipirkęs trobelę prie Puvočių, Rodūkoj, jau kalbėjo, kad dzūkų tarmėj "viskas eina aukštyn". Kylanti intonacija, atvirkščiai – žemaičių...

Taigi sakau: "Aš tau duodu poemą "Mamutų tėvynė", o tu pasirink, jeigu kas tiks". Jis ir išsirinko – "Gandrus". Paskui, rupūžgalvis (atsiprašau!), giriasi: "Geriausią tekstą išsirinkau!"

Tiesa, "Pasaulio medyje" yra ir ne mano žodžių (jotvingių kalbos likučiai, juos Broniui išrinko kitas Bronys – Savukynas...), yra kelios vietos paties Kutavičiaus surastos – iš pasakų, yra kelios frazės pridurtos... Nelabai man patinka. Gal jau per vėlu ką taisyti? Kaip pora "panevėžietiškų" Broniaus kirčių "Panteistinėj oratorijoj"... Tekstas muzikoje – lyg ir ne poeto nuosavybė (nors nelabai smagu, kai tavo tekstą, naudojamą, davusį impulsą muzikai, ima ir visai nurašo, užmiršta).

- O Broniaus kūriniai be teksto – ar jie tavo akyse silpnesni?

- Ne. Jie yra to paties lygmens. O tie, kur pagal mano tekstus, nebūtinai geriausi. Pavyzdžiui, man labai patinka jo muzika pagal A. Mickevičiaus "Krymo sonetus".

Būta ir beveik komiškų atsitikimų. Dabar žiūrint, žinoma. Apie 1985-uosius kažkas Broniaus paprašė parašyti trumpą kūrinuką Naujiesiems metams, tokią lyg ir dedikaciją. Jis išsirinko labai gražų Maironio ketureilį, paskui komisija-"cenzūra" apkaltino liūdnumu. Bronius skambina, gal, sako, gelbėkim muziką! Sakau, gelbėkim! Gal kada nors atstatysi pirminį variantą, Maironis nesupyks... Parašiau tuo pačiu metru, dabar yra dvi kūrinio versijos.

Šiaip jau Kutavičius yra kiek teatrališkas, bent jau rituališkas (gerąja prasme), todėl gerai, kad tiek dėmesio skiria tekstui. A. Martinaitis gal šiek tiek panašiai vartoja žodžius, bet jis pats sau kartais ir pasirašo. Arba pats sukomponuoja. Gyvenime esu bendradarbiavęs bene su trim dešimtimis lietuvių kompozitorių. Iš to supratau tik viena: geras ar, tarkim, didelis kompozitorius savaip, asmeniškai, išskirtinai elgiasi su literatūros tekstais. Kutavičius šioje plotmėje priklausytų prie "džentelmenų". Per maža pasakyti, kad išsirenka gerą tekstą. Jis renkasi, kaip čia išsisukti, kaip... kaip valgydamas. Pačią morkos šerdį! Skaniausiąją dalį. Gal todėl, kad pati jo muzika, bent jau ankstyvoji, labiau kilo iš kalbos, iš daiktų, žemės, netgi iš senovinės architektūros, iš ansamblio, iš ritualo, negu iš tada egzistavusios muzikos.

Vėliau, o ir dabar, ji patyrė ir patiria tiek metamorfozių, kad aš kartais prarandu amą. Toji žemė man "uždrausta", kaip vienai motėriškei kambarys (turiu galvoje Nijolės M. rinkinį "Uždraustas įeiti kambarys").

(Ne klausimas, o beveik prierašas.) Buvom pasiryžę tęsti pokalbį, bet užėjo stipri liepos mėnesio liūtis. Teko bėgti...

Kalbėjosi
Raminta Lampsatytė

2000 vasarą visi keliai veda į
VILNIŲ
Pigiausios skrydžių kainos
Finnair ir kitomis oro linijomis iš
New Yorko Chicagos
Floridos Clevelando
Detroito Bostono
Los Angeles ir kitų miestų
* Mašinų rezervacijos
* Viešbučiai
* 9 ir 14 dienų kelionės po Lietuvą
--- Prašykite mūsų brošiūros---
Vytis Travel
40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel.: 718-423-6161
800-778-9847
Fax: 718-423-3979
e-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com

Atlantic Express corp.
800 - 775 - SEND ▼ 1-888-205-8851
Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas
nuo DURŲ iki DURŲ
Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites, o oro paštu - per 14-a darbo dienų
į LIETUVĄ,LATVIJĄ,ESTIJĄ,BALTARUSIJĄ,RUSIJĄ

ATLANTIC EXPRESS CORPORATION
SEPTEMBER PICK-UP SCHEDULE

September 19	New Haven, CT	12-1 pm
	New Britain, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 21	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
September 22	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
September 23	Brooklyn, NY	12-1 pm

For more information please call:
1- 888-615-2148 or 1-888-205-8851

Kviečiame visus taupyti ir skolinti iš
lietuvių įsteigto ir vadovaujamo
SCHUYLER SAVINGS BANK
24 Davis Ave.
Kearny, New Jersey 07032
Bankas švenčia 75-kerių metų sukaktį!
Pilnas ir draugiškas patarnavimas, įskaitant
* Taupymo sąskaitas, certifikatus ir IRA
* Čekių sąskaitas - asmeniškas ir komercines
* Paskolas - namų, namų remonto, Home Equity ir automobilių
* ATM naują mašiną ir korteles
* Tiesioginį pinigų deponavimą
Patogios darbo valandos,
pilnai Federalinės valdžios apdraustos sąskaitos
Kalbame lietuviškai...
Mūsų telefonai: (201) 991-0001
arba skambinkite mums nemokamai:
1-888-SCHUYLER (1-888-724-8953)

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS
New York-Vilnius-New York $699 r.t.
One way to Vilnius $420
FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Pirmoji naujakurių iš Lietuvos krautuvė Chicagos Marquette parke

Pagrindinėje buvusio didžiausio lietuvių telkinio Chicagoje Marquette parko 69-oje gatvėje, kuri turi ir kitą vardą – "Lithuanian Plaza Court", išdygo pirmoji lietuvių naujakurių krautuvė šiame rajone. Ji buvo atidaryta gegužės mėnesio pabaigoje ir jau spėjo susilaukti didelio susidomėjimo Chicagos ir apylinkių lietuvių tarpe.

Krautuvė vadinasi "Lithuanian Plaza Bakery & Deli" vardu ir jos adresas yra 2616 W. 69th Street, Chicago, IL 60629. Savininkai - Algis ir Vida Morkūnai, kurie į Chicagą atvyko maždaug prieš 5 metus, kartu su tada gimnaziją baigusiu sūnumi Sauliumi, iš Naujosios Akmenės. Chicagoje jų šeima padidėjo dar viena atžala - dabar beveik 4 metų amžiaus sūneliu Luku.

Naujoji Morkūnų krautuvė Chicagoje, 69-oje gatvėje

Kaip pasakoja savininkai, įsikūrimas šiame krašte jiems nebuvo lengvas. Krautuvę atidaryti padėjo "Baltic Bakery" kepyklos savininkas Algis Ankus bei Marquette parko apylinkės aktyvistas Joe Kulys. Beje, tose patalpose anksčiau buvo "Baltic Bakery" firmos krautuvė, bet ji prieš kurį laiką nustojo veikusi, nes tada daug kam atrodė, kad į šią vietovę yra nesaugu net dienos metu važiuoti.

Tačiau dabar į Marquette parką privažiavo gana daug naujakurių iš Lietuvos. Kitados buvusi prestižinė Chicagos lietuvių apylinkė, kurioje galėdavo namus įpirkti tik geriau finansiškai besilaikantys mūsų tautiečiai, maždaug prieš dešimtį metų buvo, galima sakyti, "atiduota" juodosios rasės atstovams. Bet dabar šioje apylinkėje prie nedidelio ten beužsilikusio senesnio amžiaus mūsų tautiečių skaičiaus vėl prisijungė mažiausiai tūkstantinė naujoji išeivių banga.

Čia vėl gatvėse galima išgirsti lietuvių kalbą, kaip kad būdavo senais gerais laikais. Namų vertė šioje apylinkėje vėl pradėjo augti. Tad galima sakyti, jog naujieji atvykėliai ją atgaivino. O Morkūnų krautuvė yra pirmasis paukštis, kuris šią apylinkę dar labiau sustiprins. Gal mūsiškiai jau nebebijos į ją važiuoti...

Ed. Šulaitis

Vida Morkūnienė, krautuvėje praleidžianti apie 16 valandų per parą (pati ruošia lietuviškus cepelinus ir kt.), dar turi rasti laiko ir savo keturmečiui sūneliui...

"Lithuanian Plaza Bakery" savininkas Algis Morkūnas

E. Šulaičio nuotraukos

Nusikaltimų kreivė kyla

(atkelta iš 2 psl.)

institucijos turi neatidėliodamos imtis akcijos.

Štai keli siūlymai:

1. Būtina sustabdyti skelbimus, kuriuose Lietuvos piliečiai sąmoningai suvedžiojami siūlant darbą Ispanijoje. Jie nieko bendro su reguliaria įsidarbinimo procedūra neturi. Man rodos, jog tie skelbimai privalo būti atšaukti, o jų vieton duoti paaiškinantys įspėjimai.

2. Lietuvos policijos organai privalo pravesti išsamų, kraštą apimantį tyrimą, kas slepiasi po tais darbo pasiūlų skelbimais. Manau, jog policija ras, kad čia diriguoja profesionalūs nusikaltėliai, ar jiems tarnaujantys prigauti asmenys.

3. Būtina atkreipti dėmesį ir į nepakankamą išvykstančiųjų užsienin lietuvių kontrolę (šiuo metu lietuviai vežami nebe per Vokietiją, o per Italiją ir Prancūziją). Pozityvus žingsnis būtų Lietuvos piliečių pasų keitimas, įvedant kokybiškesnius patikrinimo ženklus.

4. Siūlyčiau artimiausiu laiku atsiųsti aukšto rango policijos pareigūną (ar pareigūnų grupę), kuris veikdamas išvien su atsakingais Ispanijos policijos organais surastų konkrečius būdus kriminaliniams nusikaltimams sustabdyti ar bent efektyviai kontroliuoti.

Šių metų balansas nėra džiuginantis. Nuo 2000 m. sausio 1 d. Lietuvos ambasadai Ispanijos policijos organai raportavo dėl 215 apkaltintų asmenų, kurie teisiniu nutarimu yra pašalinti iš šios valstybės.

Apgailestaudamas turiu pasakyti, kad netolimos ateities prognozė nėra džiuginanti ir mūsų juridinių organų ir policijos akcija negali būti atidedama.

P.S. *Šių metų rugpjūčio 31 d. man paskambino Ispanijos Karalystės Policijos Generalinio komisaro pavaduotojas Pedro Diez Pintado (su kuriuo buvau susitikęs savaitės pradžioje) ir asmeniškai informavo, kad tos pačios dienos rytą Ispanijos specialiosios policijos pajėgos Bollullos Par de Condado vietovėje (Huelva provincija) surengė operaciją, kurios metu buvo sulaikyta 11 LR piliečių. Rugsėjo 1 d. Ispanijos laikraštis "El Pais" išspausdino straipsnį apie minėtą policijos operaciją. Jame teigiama, kad Ispanijos specialiosios policijos pajėgos sulaikė 11 lietuvių, tarp kurių buvo 9 vyrai ir 2 moterys. Vienas iš sulaikytųjų yra įtariamas kaip paieškomas Interpolo. Visi likusieji turėjo falsifikuotus dokumentus, todėl jų identifikacija gali užtrukti, nors jau dabar aišku, kad visi jie yra iš Rytų Europos. Taip pat aišku, kad ši nusikaltimais įtariamųjų grupė veikė Sevilijoje ir jos veiksmai buvo sekami policijos dar nuo šių metų gegužės mėnesio. Policijos reidas buvo surengtas atsižvelgiant į Interpolo tyrimą dėl dviejų nužudytų Vokietijos piliečių. Operacijos metu dalyvavo 30 policijos pareigūnų, sraigtasparnis bei 14 specialių automašinų. Sulaikymai vyko įvairiuose miestelio butuose, kuriuose, kaimynu teigimu, gyvenantys tariami lietuviai nuolatos keisdavosi. Ispanijos policija LR ambasadai Madride kol kas atsiuntė 9 lietuvių sąrašą, kurie buvo sulaikyti minėtos operacijos metu.* ***V.A.D.***

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas

(atkelta iš 1 psl.)

ir į Europos Sąjungą 2004 metais. Visi užsienyje gyvenantys Lietuvos piliečiai skatinami balsuoti tuose rinkimuose.

Pilietybės reikalų komisija, Lietuvos prezidentas ir seimas raginami skubos tvarka pradėti Pilietybės įstatymo pakeitimo priėmimo procedūrą, kad lietuvių kilmės Lietuvos piliečiai, išvykę iš Lietuvos po 1990 m. kovo 11 d. ir priėmę kitos valstybės pilietybę, galėtų išlaikyti Lietuvos pilietybę. Seimas taip pat prašomas svarstyti Grūto parko nutarimo projektą.

Lietuvos vyriausybei pareikštas prašymas nekeisti Tautinių mažumų ir išeivijos departamento statuso arba jį prijungti prie Kultūros ministerijos, suteikiant generaliniam direktoriui viceministro statusą. Taipgi vyriausybė prašoma nekeisti Lietuvos archyvų departamento statuso, atkreipiant dėmesį į ypatingą archyvų svarbą; numatyti valstybės biudžete lėšas Pasaulio lietuvių lituanistikos archyvo tvarkymo darbams; suteikti reikalingą finansinę paramą Vasario 16-osios gimnazijai Vokietijoje; priimti nutarimą atkurti Valdovų rūmus.

PLB seimo atstovai pareiškė pageidavimą, kad Lenkijos lietuvių bendruomenei, Punsko valsčiaus tarybai ir pasienio apsaugos vyriausiajai komendantūrai būtų leidžiama dialogu spręsti pasienio užkardos buvimą Punsko valsčiuje.

Lietuvių Bendruomenės išeivijoje raginamos visapusiškai prisijungti prie 2001 m. vyksiančių renginių, skirtų aktyviausių Lietuvos žmonių išvežimo ir įkalinimo, lietuvių tautos tremties 60-mečiui paminėti. Švietimo srityje išeivijos mokyklose skatinama dėstyti Lietuvių Bendruomenės istoriją, mokinius supažindinti su LB gyvenimu ir veikla.

Naujosios PLB valdybos adresas: PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ / LITHUANIAN WORLD COMMUNITY, 1107 Pinewood Dr. N.W., Grand Rapids, MI 49544-7969, USA. Tel.: 616-791-7333, faksas: 616-791-7888, elektron. pašto adresas: plbvaldyba@aol.com

Lietuvoje PLB atstovybės adresas: LR Seimo III rūmai, Gedimino pr. 53, Vilnius 2002, Lietuva - Lithuania. Tel.: +370-2-396-156, faksas: +370-2-396-264, elektron. paštas: plbay-@lrs.lt

Boston, MA

Kviečia Bostono Lituanistinė mokykla

Bostono Lituanistinė mokykla pradeda savo 51-uosius mokslo metus **rugsėjo 16 d.** *Miltono "St. Mary of the Hills" mokykloje.*

Registracija: **9:00 - 9:30 v. r.** – penkto - dešimto skyrių mokiniams; **9:30 – 10:00 v. r.** – lopšelio - ketvirto skyriaus mokiniams. Registracijos metu galima įsigyti knygas, užsimokėti už mokslą. Vaikai priimami nuo trejų metų amžiaus.

Dėl smulkesnės informacijos prašome kreiptis į vieną iš Direktorių komiteto narių: Rima Bernotienė (781) 784-4957; Rima Girniuvienė (617) 471-6041; Rita Stuopienė (781) 821-5973.

Visus maloniai kviečiame į
KULTŪRINĮ SUBATVAKARĮ,
kuris įvyks šių metų **SPALIO 7 d.** (šeštadienį) **6 val. vakaro**
So. Bostono lietuvių piliečių draugijos III aukšto salėje
(368 West Broadway, So. Boston, MA).

Subatvakaryje bus pristatyta pernai Lietuvoje išleista **dr. Jurgio Gimbuto knyga *"Lietuvos kaimo trobesių puošmenys"***. Dr. Gimbuto knygoje gausu puošmenų-nuotraukų iš etnografinių sričių: Aukštaitijos, Dzūkijos, Žemaitijos, Mažosios Lietuvos. Knyga skiriama tiems, kas domisi senąja architektūra: klėčių, stogų, tvorelių, langų, durų, sienų, ir pan. puošmenimis ir tautodaile.

Subatvakario prelegentė - doktorantė Milda B. Richardson, o meninę dalį atliks pianistas - dr. Vytas J. Bakšys.

Įėjimas - vienam asmeniui - $7, dviejų ar daugiau asmenų grupei - po $5 asmeniui, vaikams ir moksleiviams - nemokamai.

Subatvakarį organizuoja ALTS Bostono skyrius ir JAV Šiaurės rytų lietuvių bendrija (http://www.tinklas.net/srb).

Apie šį ir kitus Bostono apylinkėje vykstančius renginius taip pat galite sužinoti paskambinę *"Laisvės varpo" informacijos telefonu:* ***(508) 668-5146***

XV PASAULIO JAUNIMO DIENOS ROMOJE

Dalyvavo du tūkstančiai jaunuolių iš Lietuvos

JOLANTA KLIETKUTĖ - specialiai "Darbininkui"

Visiškai neseniai pasibaigė XV Pasaulio jaunimo dienos (PJD), kurios vyko dviem etapais: pirmasis - 3 dienos Italijos vyskupijose, kur jaunimas turėjo progos susipažinti su Bažnyčios gyvenimu Italijoje, jos tradicijomis, dabartimi, jaunimo veikla; antrasis - 5 dienos Romos mieste. Šventė oficialiai prasidėjo rugpjūčio 15 d. visų jaunimo grupių susitikimu su popiežiumi Jonu Paulium II Šv. Petro aikštėje.

Pagrindiniai PJD momentai buvo jubiliejinė piligrimystė prie Šv. Petro kapo, Vigilija ir Eucharistijos šventimas kartu su Šventuoju Tėvu.

Jaunimas buvo padalintas į tris grupes, kurios rugpjūčio 16-18 d. turėjo savarankiškas programas: atskirose Romos bažnyčiose vyko katechezės pagrindinėmis pasaulio kalbomis.

Kiekviena grupė paeiliui atliko "jubiliejinę piligrimystę" pro "Šventąsias duris" ir prie Šv. Petro kapo. Ėjimas per Šventąsias duris, kurios simbolizuoja Kristų - tai atnaujintos priklausomybės Jam ir Jo Bažnyčiai malonė; bendras Tikėjimo Išpažinimas - Credo prie Šv. Petro, pirmojo Kristaus apaštalo, kapo - tai iškilmingas apsisprendimas tikėti. Jubiliejinės piligrimystės diena buvo skirta Atgailai ir Susitaikymui.

Rugpjūčio 18 d. - Kryžiaus kelias su popiežiumi Forumuose ir Koliziejuje tiesiogiai priminė išskirtinį daugybės krikščionių kankinių - Jėzaus mokinių, pasirinkusių dalyvauti Jo kančioje net iki gyvybės paaukojimo - liudijimą.

Šeštadienio vakare visos jaunimo grupės susirinko į Tor Vegata (Universiteto aikštę), kur vyko naktinė vigilija, Eucharistijos šventimas (19 d. vakare ir 20 d. ryte) kartu su Šventuoju Tėvu.

Pasaulinės Jaunimo Dienos teologinis pamatas ir įkvėpimo šaltinis buvo popiežiaus parinkta tema: "Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų" (Jn 1,14). Evangelizuoti jaunimą skelbiant jiems įsikūnijimo "įvykį" - toks tikrasis PJD uždavinys.

Visą kelią į PJD ir toliau galima pavadinti Tikėjimo kelione. Ši tikėjimo kelionė buvo ne šiaip sau pamaldus pamąstymas, bet žygis, kurio centrinė ašis - brandaus, pilno, gyvo tikėjimo ieškojimas, kuris Žodžio Įsikūnijimo dėka atveria ateitį. Šio tikėjimo kaip dovanos priėmimas ir išgyvenimas.

Kretingos jaunimo kelionė prasidėjo šv. Mišiomis Kretingos bažnyčioje ir palaiminimu. Vykome net trimis autobusais, kurie, deja, kelionėje išsiskyrė, nes pakliuvome į skirtingas parapijas, per 150 jaunų žmonių. Parapijose nepaprastai nustebino italų atvirumas ir draugiškumas. Labai greitai lietuvaičiai (net tie, kurie beveik nemoka jokios svetimos kalbos ir yra gan uždaro būdo) buvo įtraukti į atvirą ir laisvą bendravimą. Kiekviena grupė keliavo po tos parapijos miestus, susipažino su gyvenimu šeimose, turėjo susitikimą su vietiniais gyventojais miesto aikštėje, piligriminę kelionę į artimiausią šventovę (kurių Italijoje gana daug).

(nukelta į 8 psl.)

Staiga suskambėjus paskutiniam gyvenimo akordui

A.†A.

ekon. RIMTAUTUI KRIAUČIŪNUI,

giliame sielvarte likusiam jo tėvui Dr. JUOZUI KRIAUČIŪNUI, mūsų garbės nariui, korespondentui ir kolegai, bei jo artimiesiems reiškiame nuoširdžią paguodą.

NEW YORKO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ ir DANTŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS
valdyba ir nariai

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: Darbininka@aol.com

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. ..... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. ..... (718) 235-8386

Kunigų Vienybės metinis susirinkimas įvyks spalio 9-10 d. Nekalto Prasidėjimo seserų vienuolyne, Putnam, CT. Pradžia - spalio 9 d., 3:30 val. p.p. Dalyvaus ir svečias vyskupas Juozas Preikšas, Panevėžio vyskupijos ordinaras.

Kunigų rekolekcijos lietuviškai vyks spalio 10 - 13 d. Nekalto Prasidėjimo seserų vienuolyne Putnam, CT. Rekolekcijas praves Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas, kuris Amerikoje svečiuosis dvi savaites.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, **spalio 8 d.,** Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyne Putnam, CT. Registracija prasidės 1:30 val. popiet. Susirinkime bus pateikta praėjusių metų ataskaita, svarstomi ateities veiklos planai, renkami nauji direktoriai.Po susirinkimo įvyks naujos Direktorių tarybos posėdis. Susirinkime dalyvaus svečias iš Lietuvos, Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Išpažintys yra klausomos kiekvieną šeštadienį nuo 4 iki 4:45 val. p.p. Išpažintį galima atlikti lietuvių arba anglų kalbomis.

Sutvirtinimo Sakramentui gauti parengiamosios klasės mokiniai rugsėjo 17 d., 10 val. mišias praturtins sekmadienine liturgija. Tuojau po mišių katekistų įsipareigojimas mokyti parapijos jaunimą religijos klasėse bus palaimintas. Dėkojame visiems, kurie kiekvienais metais įsipareigoja dirbti šį svarbų darbą su jaunimu.

Lietuvos Vyčių 110 kuopos narių susirinkimas įvyks rugsėjo 24 d. parapijos salėje tuojau po 11:30 val. lietuviškų mišių.

Maldininkų kelionė į Washington, DC, rengiama Brooklyno diocezijos, įvyks spalio 7 d. Brooklyno vyskupas Thomas Daily praves ten maldos dieną. Iš mūsų parapijos vyks autobusas. Prašome skambinti parapijai tel. (718) 326-2236 ir užsiregistruoti vietą iš anksto. Išvykimo valanda bus paskelbta vėliau.

Tradiciniai Rudens pietūs Aušros Vartų parapijoje (32 Dominick St., New York, NY 10013) įvyks sekmadienį, spalio 15 d., tuojau po 11:15 val. mišių parapijos salėje. Skanus maistas ir atgaiva. Auka - dvidešimt penki doleriai. Vietas galima užsisakyti iš anksto skambinant į kleboniją tel. (212) 255-2648.

Apreiškimo parapijos metinė gegužinė įvyks šį sekmadienį, rugsėjo 17 d., 12 val. vidurdienį Kultūros Židinio kieme ir salėse. Veiks maisto bufetas ir bus šalta atgaiva. Gros DJ muzika. Numatytos kelios loterijos, žaidimai vaikams. Žiūr. Tarybos paruoštą skelbimą šio puslapio apačioje.

SVARBUS ATITAISYMAS

Rašant apie "Žalių kortelių" loteriją "Darbininko" 32 numeryje, 8 puslapyje, įsivėlė nemaloni klaida Prašymo-formos siuntimo adrese. Čia pakartojame teisingą adresą, kuriuo prašymas turi būti išsiunčiamas:

DV-2002 Program
Kentucky Consular Center
Lexington, KY 41903
USA

(Klaidingai buvo parašyta: DV-2000 Program).

Už klaidą atsiprašome.

Antano Sutkaus, žinomo lietuvio fotografo, ir **George Birman,** buvusio kauniečio, dabar gyvenančio New Yorke, **foto paroda atidaroma šeštadienį, rugsėjo 23 d., 6 val. vak,** viešojoje Great Neck'o bibliotekoje (159 Bayview Ave.) Paroda pavadinta "Memories of Jewish Lithuania". Atidarymo metu kalbės Lietuvos Generalinis konsulas New Yorke dr. Rimantas Morkvėnas ir taip pat vienas parodos autorių - George Birman. Rugsėjo 25 d., pirmadienį, 2 val. popiet ten pat kalbės rašytojas A. Landsbergis apie šiemet Vilniuje išleistą antologiją "Mirtis, rečitatyvas ir mėlynas drugelis - lietuvių poetai apie holokaustą" ir paskaitys keletą vertimų į anglų kalbą. Paroda veiks iki spalio 22 d.

Administracija ragina visus skaitytojus, kurių EXP data prie pavardės išspausdinta 1999, nelaukiant atsilyginti už prenumeratą, kurios kaina yra 45 dol. Tuo sutaupysite mums paraginimų siuntinėjimo išlaidas.

ELIZABETH, NJ

Lietuviškas piknikas Šv. Petro ir Povilo parapijos svetainėje **įvyks rugsėjo 17 d.,** tuojau po 11 val. mišių. Bus įvairiausių lietuviškų valgių: kugelio, šaltų barščių, kopūstų su dešrelėmis, įvairiausių saldumynų ir kt. Galėsite išbandyti savo laimę loterijoje. Pikniko metu visus linksmins Stasio Telšinsko muzika ir dainos. Klebonas kun. Alfredas Žemaitis kviečia visus, ypač jaunimą atsilankyti. Įėjimo auka tik du doleriai. Automobilius galima pasistatyti parapijos dviejose aikštelėse.

Apreiškimo Parapijos Taryba
maloniai kviečia visus į parapijos metinę

GEGUŽINĘ/PIKNIKĄ

Kultūros Židinyje – 341 Highland Blvd.Brooklyn, NY
Sekmadienį, rugsėjo 17 d., 12:00 val. vid.

Veiks bufetas su šiltais patiekalais, gardumynais ir atgaiva
įvairios loterijos, žaidimai vaikams, liet. prekių stalas

Pramatytos Lietuvių Atletų Klubo krepšinio rungtynės

Muziką gros DJ

Įėjimas nemokomas

XV PASAULIO JAUNIMO DIENOS ROMOJE

Dalyvavo du tūkstančiai jaunuolių iš Lietuvos

JOLANTA KLIETKUTĖ - specialiai "Darbininkui"

(atkelta iš 7 psl.)

Aišku, kad aplankėme ir daugybę žymių Italijos vietovių, esančių pakeliui į Romą. O Romoje vėl visos lietuvių grupės buvo išskirstytos į įvairias parapijas, kad sunku ir susitikti buvo. Pirmosios dienos ryto Mišios prasidėjo tuo, kad tos parapijos kunigas, svetingumo ženklan, plovė kojas dvylikai piligrimų. Tik dabar imu suvokti, ką tai reiškia plauti kojas piligrimams: jos dulkėtos, permirkusios prakaitu, žaizdotos, pūslėtos, pūliuojančios - pavargusios kojos, kurioms vanduo - didžiausia atgaiva.

Šv. Tėvas Jonas Paulius II kalba jaunimui

Vakare - susitikimas su Šventuoju Tėvu Šv. Petro aikštėje. Deja, ši aikštė nesutalpino visų norinčių susitikti su popiežium, ir visos artimiausios gatvės ir skersgatviai buvo sausakimši žmonių net per kelis kvartalus. Šioje aikštėje nuskambėjo klausimas, skirtas daugiau nei 400 tūkstančių jaunuolių iš viso pasaulio: "Ko atvykote į Romą? Ko ieškote čia?" Į jį ir atsakė pats Jonas Paulius II: "Esate čia susirinkę švęsti Jūsų Jubiliejaus: Jaunos Bažnyčios Jubiliejaus. Atvykote čia ieškoti Jėzaus Kristaus, to, kuris pirmasis Jūsų ieškojo". To, kuris kadaise surado ir patį Karolį Wojtylą, tūkstančiams jaunuolių Šv. Petro aikštėje išpažinusį "tvirtą tikėjimą į Jėzų Kristų, mūsų gelbėtoją".

Iš tiesų tomis dienomis visa Roma buvo atiduota į jaunimo rankas (kurio iš viso pasaulio susirinko per pustrečio milijono - t.y. skaičius kone pusantro karto viršijo organizatorių lūkesčius). Daugumas Italijos gyventojų atostogauja rugpjūčio mėnesį ir būna išvykę. Romos miesto meras Francesco Rutelli per radiją kreipėsi į visus išvykusius atostogauti, kad šiomis dienomis dar nesugrįžtų, nes paprasčiausiai mieste nebus vietos.

Kas vakarą vyko daugybė įvairiausių renginių įvairiose miesto vietose: bažnyčiose, parkuose, aikštėse. Kiekviena atvykusi grupė galėjo pristatyti savo programą.

Pasak Lietuvių grupių koordinacinio centro, įsikūrusio Šv. Kazimiero lietuvių kolegijoje, darbuotojų, į Italijos sostinę sugužėjo apie porą tūkstančių lietuvaičių. Iš pat pradžių norą vykti į kelionę buvo pareiškę net 3 tūkstančiai jaunuolių, tačiau vėliau - kas dėl ekonominių priežasčių, kas dėl baimės keliauti autobusu "nubyrėjo".

Katechezes lietuviams Šv. Antano Paduviečio bažnyčioje prie Šv. Kazimiero kolegijos vedė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis ir Kauno arkivyskupijos generalvikaras vysk. Rimantas Norvila. Šv. Mišiose kartu dalyvavo bei sveikinimo žodį jaunimui tarė Lietuvos Respublikos ambasados prie Šv. Sosto nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Kazys Lozoraitis bei Lietuvos Respublikos ambasados Italijoje nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Romanas Podagėlis. Sugrįžus į Lietuvą labiausiai norisi melsti tos vienybės, džiaugsmo ir meilės dvasios, kuri tuomet tvyrojo lietuvių tarpe.

Į susitikimą su Šventuoju Tėvu Tor Vergata universiteto stadione teko keliauti penkių valandų piligriminę kelionę. Visų pirma sausakimšu požeminiu traukiniu, o po to - pėstute autostrada esant net 44°C temperatūrai. Stebiuosi lietuvių atsparumu ir kantrybe - nė vienam neprireikė medikų pagalbos, nors aplinkui nenuilstamai kaukė "greitųjų pagalbų" sirenos. Kone džiugiausias momentas buvo gaisrinės mašinos ir gaisrininkai, liejantys vandenį tiesiai ant minios...

Veiksmas stadione labai priminė "Woodstock'ą": išdegusi žolė, miegmaišiai, sumuštiniai, vėliavos; vieni žmogeliai miega, kiti meldžiasi, treti užkandžiauja, kiti susipažįsta, bendrauja, stovi eilėse prie vandens ar tualetų... Vyksta gyvenimas, laukimas.

Jaunuoliai, laukdami atvykstančio popiežiaus, dalijosi mintimis ir liudijimais. Likus keliasdešimčiai minučių iki renginio pradžios, dviems milijonams susirinkusiųjų lietuviškai prabilo ir trys lietuvaičiai - Darius, Zita ir Lina - paliudiję savo troškimą dalyvauti šioje šventėje bei vargus, kol pavyko sukrapštyti visus centus kelionei. Nors iš Tor Vergata garsiakalbių skambėjo tik lietuviški žodžiai, mūsų draugus išgirdo visi, nes pagrindiniai XV PJD renginiai sinchroniškai buvo verčiami į 17 pasaulio kalbų ir transliuojami skirtingais radijo bangų dažniais.

Tuoj po jaunuolių liudijimų, pasigirdo ir atsakantysis Jono Pauliaus II balsas. Romos vyskupas dar kartą pažvelgė į ryšį tarp apaštalų ir Jėzaus, ypač meiliai pažvelgdamas į niekaip nenorintį patikėti Tomą. Prisikėlusio Kristaus susitikimas su Tomu tampa naujo ryšio tarp žmogaus ir Kristaus pradžia, žmogaus dvasia tampa savotiška Dievo susitikimo su žmogum laboratorija.

Labai nustebino jaunimo entuziazmas pasitinkant Šventąjį Tėvą. Ilgai mąsčiau, kuo šis žmogus taip traukia jaunimą? Klausydamasi jo kalbos supratau, kad jo atvirumas ir įsiklausymas į jaunimo problemas ir atsakymai į jas yra nepaprastai gilūs ir taiklūs. "Dėkoju Jums, nes tai buvo tikras dialogas, o ne monologas. Tik Jūsų dėka šis dialogas tapo įmanomas", - šeštadienio naktį, prieš išvykdamas iš Tor Vergata, sakė Jonas Paulius II, padėkodamas jaunuoliams už visą savaitę ir sukeltą šurmulį. "Su kuo sutapsi, tuo ir pats tapsi - būdamas su jaunuoliais gali būti tik jaunas", - savo dvasinę jaunatvę liudijo popiežius, dėkodamas visiems susirinkusiems.

"Ar dutūkstantaisiais metais sunku tikėti?" - šeštadienio vakare dar klausė Jonas Paulius II, pats atsakydamas: "Taip. Tai yra sunku. Ir neverta to slėpti. Yra sunku tikėti, tačiau tai tampa įmanoma padedant Dieviškajai Malonei. Čia Jūs susirinkote, kad patvirtintumėte, jog naujajame amžiuje nebeleisite Jūsų padaryti prievartos ir naikinimo įrankiais, kad ginsite taiką, už ją mokėdami net ir asmeniškai, jei tik prireiks". Pažadėjo, kad "šį, Jūsų keliamą triukšmą Roma išgirdo ir jo niekuomet nepamirš", bei aiškiai susigraudino, kai keletui jaunuolių pavyko apgauti apsaugos darbuotojus, pribėgti ir jį apkabinti.

"Dėkoju Dievui už jaunystės dovaną. Esu tikras, kad Jūs, mielieji bičiuliai, būsite verti tų, kurie gyveno prieš Jus. Jūs nešite Kristaus žinią naujajam tūkstantmečiui ir, kaip sako Kotryna Sienietė, "jei būsite tie, kuo turite būti, užžiebsite ugnį visame pasaulyje", - baigdamas sekmadienio Šv. Mišių pamokslą pridūrė Jonas Paulius II. O palaiminęs visus susirinkusius priminė, kad laukia mūsų visų kitame PJD susitikime, vyksiančiame Kanadoje, Toronto mieste, 2002-ųjų metų vasarą.

DĖKOJAME

Lietuvos Vyčių 87 seimo delegatai, susirinkę Sheraton Universal viešbutyje liepos 29 d., nutarė paremti "Darbininką" **100 dol. auka** ir padėkoti už išsamių Lietuvos Vyčių veiklos aprašymų spausdinimą. *Administracija dėkoja už dosnią paramą.*

Kun. Peter Shakalis, Plymouth, MA, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. Jis taip daro kasmet. *Nuoširdžiai dėkojame už nuolatinę paramą "Darbininkui".*

Kun. Adolfas Klimanskis, Providence, RI, kaip kasmet, šiemet ir vėl apmokėjo prenumeratą su 200 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame už tokią dosnią paramą mūsų spaudai.*

Nijolė Žukauskas, Yonkers, NY, šiemet savo kasmetinę dosnią auką dar padidino, atsiųsdama 100 dol. čekį prenumeratai. *Nuoširdžiai dėkojame už nuolatinę pagalbą.*

Danguolė Navickienė, Westlake Village, CA, šiemet apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą ir mūsų pastangų įvertinimą.*

Rasa Karvelis, Northville, MI, apmokėjo dvejų metų prenumeratą su 150 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame už nuolatinę dosnią paramą mūsų spaudai.*

Šiaurinės New Jersey Amerikos lietuvių klubas š. m. **rugsėjo 17 d.** Hedden Parke, Randolph, NJ, rengia **lietuvišką pikniką.** Pradžia 1:30 val. popiet. Jis įvyks esant bet kokiam orui, nes yra pastogė. Pietūs 2:30 val. p.p. Vyks loterija ir pasilinksminimas. Kas mėgsta virti, kviečiame atsivežti vieną lietuvišką patiekalą 6-8 žmonėms. Įėjimas 10 dol., vaikams veltui. Kas atneš maisto lėkštę, mokės tik 5 dol. Atgaivą prašome atsivežti savo, kava bus parūpinta.

Klubo pelnas paskirstomas įvairioms institucijoms Lietuvoje: mokykloms, prieglaudoms, siuntinių siuntimui, paremiant Religinės Šalpos darbus. Lou Šliažui pasitraukus iš pirmininko pareigų, Šiaurinės NJ Amerikos lietuvių klubui pirmininkauja Aldona Pintsch; talkina ilgamečiai klubo darbuotojai Susan Covalesky Savaiko, George Degutis, Genevieve Pladis ir kt. Daugiau informacijų gausite, skambindami Susan Savaiko (973) 328-2850 iki 9 v. v. arba Aldonai Pintsch (973) 838-9150.

SKELBIMAI

Tik 33 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 8,9 cento - JAV. Pigu. Patrauklu. Patikima. Jokių mėnesinių mokesčių. Tarptautinė telefono bendrovė IE COM aptarnauja lietuvius nuo 1983 metų. Teiraukitės lietuviškai 708-386-0556. **(sk.)**

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. **(sk)**

Lietuvis, lauko priežiūros darbų (landscaping - maintenance) bendrovės savininkas Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų,** kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis $6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373.

Ieškoma auklė. Du vaikai, mokyklinio amžiaus. Montclair, NJ. Turi kalbėti angliškai ir vairuoti mašiną. 3 arba 4 dienas į savaitę. Gali gyventi šeimoje. Prašome skambinti tel.: 973-783-0536.

Kaune parduodamas butas: 2 kambariai, virtuvė ir vonia; netoli buvusios "Vėsos" parduotuvės, Šiaurės rajone. Blokiniame 5 aukštų name, antrame aukšte. Balkone grotos, įvesti visi skaitliukai. Parketo grindys, dvigubos medinės durys. Skambinti bet kuriuo laiku (860) 247 - 8584. Kviesti Nijolę. **(sk.).**

Jauna dirbančiųjų pora ieško buto Brooklyn, Queens ar Long Island rajonuose. Galėtų padėti namo priežiūroje. Skambinti: 718 348-6436. **(sk.).**

●

SKAMBINKIT ir TAUPYKIT!
į LIETUVĄ- 28c/min., JAV - 7 c/min. Nėra jokių papildomų mokesčių. Užsakymai priimami lietuviškai nemokamu telefonu.
1-888-606-3427 MAXITEL

●

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Laima Platerienė, Bethesda, MD, aukoja valgyklai, Šv. Antano garbei - 200 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Pažymėkite, kad tai Jūsų auka Ketingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Vilties" siuntinių agentūros atstovas vėl priims siuntinius į Lietuvą šeštadienį, **rugsėjo 30 d. nuo 2 iki 5:30 val. p.p.** "Darbininko" patalpose, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY. New Yorke "Vilties" atstovas yra Algis Jankauskas. Su juo galima susitarti dėl siuntinių paėmimo iš namų skambinant telefonu **718-849-2260.**

Atlantic Express Corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, vėl priims siuntinius šeštadienį, **rugsėjo 23 d.,** nuo 12 iki 1 val. p.p. Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. 1-888-205-8851.